

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนอนันต์
ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวพรทิพย์ ทองธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ใน เดือน ปี..... 24 ก.ย. 2550

ลงทะเบียน..... 00210039

ฉบับที่..... ๑๔
๑๕๕.๒๓
๗๒๓๙๓
๒๕๕๐

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**The Factors Affecting the Aggressive Behaviws of the
Secndents Suananan School Bangkoknoi Bangkok, B.M.A**

MISS. PONTIP THONGTANE

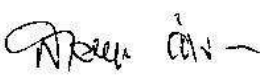
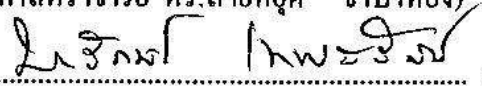
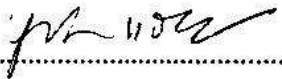
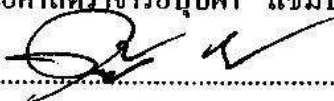
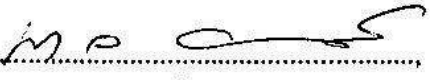
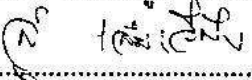
**A thesis Submitted in Partial fulfillment of the Requirements
For the Master of Arts Social Sciences of Development
At Bansomdejchaopraya Rajabhat University
Academic Year 2007**

วิทยานิพนธ์	ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	
	โรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร	
โดย	นางสาวพรทิพย์ ทองธานี	
สาขาวิชา	สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา	
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์	
กรรมการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุปผา	เข้มประเสริฐ
กรรมการ	อาจารย์ทวีศักดิ์	จงประดับเกียรติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

 ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐขจร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
 (ศาสตราจารย์ ดร.สาธุช จ้าปาทอง)

 กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์)

 กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุปผา เข้มประเสริฐ)

 กรรมการ
 (อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ)

 กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกื้อกูล ชื่นชองอนันต์)

 กรรมการและเลขานุการ
 (อาจารย์สุปัญญา เสนะวินิน)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงโดยสมบูรณ์ขึ้นมาได้นั้น เพราะได้รับความเมตตาจาก ศาสตราจารย์ ดร. สายหยุด จำปาทอง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และที่สำคัญมิอาจลืมได้คือความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุปผา แหม่มประเสริฐ อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประคับเกียรติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกื้อกูล ยืนยงอนันต์ และท่านอาจารย์สุปัญญา เสนะวิณิน ซึ่งท่านได้ช่วยเหลือให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและให้คำแนะนำอย่างดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับผู้ที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและขอขอบเป็นเครื่องบูชาแด่ นาสสำเร็จ ทองธานี นางทองอยู่ ทองธานี บิคารมารคาผู้ให้ชีวิต ความรัก ความห่วงใย เป็นกำลังใจให้มีความอดทน มานะ เข้มแข็ง ทำให้มีกำลังใจในการเผชิญอุปสรรคต่างๆ นอกจากนี้ขอขอบคุณนางสาวอนงค์รัตน์ มีวงศ์วาร ที่เป็นเพื่อนคู่คิด เป็นพลังในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ประโยชน์ที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอขอบแต่ทุกท่านที่ได้กล่าวนามมาและ ท่านผู้อ่านทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

พรทิพย์ ทองธานี

พรทิพย์ ทองธานี.(2549) เรื่องศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต: บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: รศ.ดร.นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์
ผศ.บุปผา เข้มประเสริฐ อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ
ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของครอบครัว สภาพในครอบครัว การอบรม
เลี้ยงดู วิธีการตัดสินใจคบเพื่อน พฤติกรรมที่แสดงออก สภาพแวดล้อมบริเวณที่พักอาศัย สภาพ
โรงเรียน สื่อ และเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
สวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 279 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติในการ
วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม
และสื่อ กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทาง
สถิติ ปรากฏว่าระดับชั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรม
ก้าวร้าวส่วนนักเรียนมีสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม คือ หนังสือการ์ตูน มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ใน
ระดับมาก ส่วนหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และโทรทัศน์มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
ทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมี
ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

Pornthip Thongthani. (2007): The Factors influencing the Aggressive Behavior of The Secondary School Student : The case study of Suan-anan School, in Bangkoknoi district BANGKOK. The Master degree Thesis : The Graduate College of The Bansomdejchaopraya Rajabhat University.

Thesis Advisors: Assoc. Prof. Dr. Nongluksana Thepsawasdi, Asst. Prof Bupha Champrasert, Thawesak Jongpra-dubkreit.

The objectives of this research were (1) to study the Factors that influence to the aggressive Behavior of The Secondary school Student, The case study of Suan-anan School, in Bangkoknoi district BANGKOK. Their classifications were according to ages, Class Level Family Type Child Rearing practice, Friend Grouping ,the Behavior ,Home environment , Kinds of school and Medias (2) to study the level of the aggressive Behavior of The Secondary school Student, The case study of Suan-anan School, in Bangkoknoi district BANGKOK. The sample in this research were 279 Secondary school Students. The instrument that used for collecting data was the questionnaire. The collected data were analyzed by Mean, a Standard Deviation and the Chi-square employed for testing hypotheses.

The research findings were as follows,

1. The Aggressive Behavior of The Secondary school Student ,the case study of Suan-anan School, in Bangkoknoi district BANGKOK. as a whole showed at moderate level.
2. The influencing study of individual Family, Environment, Medias to The Aggressive Behavior of The Secondary school Student, the case study of Suan-anan School, in Bangkoknoi district BANGKOK, which as a whole showed at moderate level . This research revealed the class Level factor influenced the Aggressive Behavior in statistically significantly ($P < 0.01$) Interestingly , the students that read COMIC books showed high Aggressive Behavior Level. In contrast , students that consumed Newspapers , Magazine and Television showed moderate Aggressive Behavior Level. The research revealed that Medias influenced the Aggressive Behavior in statistically significantly ($P < 0.05$) . In conclusion , the Aggressive Behavior influenced by Medias.

สารบัญ

	หน้า
ประกาศศุญประกอบการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1	
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	7
กรอบความคิดในการวิจัย.....	8
บทที่ 2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของวัยรุ่นและพัฒนาการของวัยรุ่นและความต้องการของวัยรุ่น ...	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสื่อ	26
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35

สารบัญ(ต่อ)

		หน้า
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กนักเรียน	42
	การศึกษาระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียน	45
	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และ ด้านสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียน.....	48
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	55
	สรุปผลการวิจัย.....	56
	อภิปรายผลการวิจัย	61
	ข้อเสนอแนะ	64
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	64
บรรณานุกรม		67
ภาคผนวก		71
	รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	73
	แบบสอบถาม	76
	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	77
	ประวัติผู้วิจัย	82

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนตัว	42
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมทุกด้าน	45
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านกาย	46
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านวาจา ...	47
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านใจ	48
6	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคลกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	49
7	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	50
8	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	52
9	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	54

สารบัญแผนภาพ

ภาพที่

หน้า

1

กรอบความคิดในการวิจัย.....

8

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

โลกของเด็กในยุคปัจจุบันเป็นโลกแห่งการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน ฐานะทางสังคม เด็กบางคนขาดความรักความเข้าใจในครอบครัว ทำให้เด็กรู้สึกโดดเดี่ยว อ้างว้าง เก็บกด โกรธง่าย วิตกกังวลสูง หุนหันพลันแล่นและก้าวร้าว หลายคนต้องออกจากโรงเรียนเพราะมีปัญหาทางอารมณ์ และมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรง เด็กบางคนเครียดในเรื่องเรียน เรียนไม่ดีและไม่มีความสุข (จตุพร เท่งชัย. 2534: 5-6) เด็กบางคนมีอารมณ์รุนแรงและจัดการกับปัญหาทางอารมณ์ของตนเองไม่ได้ จึงตัดสินใจฆ่าตัวตายหรือทำร้ายผู้อื่นดังที่เป็นข่าวปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ซึ่งปัญหาต่างๆเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถป้องกันแก้ไขได้ ซึ่ง Paul Chance (1984: 17-18) ได้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องของความก้าวร้าวว่าเป็นอารมณ์อย่างหนึ่งที่แสดงออกโดยการตั้งใจที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด หรือแม้แต่เรื่องของความวิตกกังวลจะกลายเป็นการเก็บกดพฤติกรรมออกสู่ภายนอกหรือพฤติกรรมที่เก็บกดไว้ภายในก็ตาม ทั้งสองลักษณะนี้ควรได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น เพราะถ้าปล่อยไว้เช่นนี้จะทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และท้ายที่สุดอาจทำให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมและปัญหาทางอารมณ์ถึงขั้นต้องได้รับการบำบัดรักษาตามมาได้

พฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive Behavior) มีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ กัน ดังเช่น ฟรอยด์ กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของความตายหรือเป็นแรงขับชนิดปฐมภูมิหรือติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของการทำลายเมื่อบุคคลสะสมความก้าวร้าวไว้ เขาก็จะพยายามหาทางแสดงความก้าวร้าว นั้นในรูปแบบต่างๆ เช่น การแสดงท่าทีที่ไม่เป็นมิตรกับผู้อื่น การข่มเหง รังแก ต่อต้านและไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ หรืออาจแสดงออกในรูปแบบของการทำลายหรือทำร้ายตัวเอง พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532 :1) และมีผู้ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวได้ เช่น ผดุง อารยะวิญญู กล่าวว่า เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมมักแสดงออกในทางก้าวร้าว ก่อความสงบสุขของผู้อื่น พฤติกรรมที่แสดงออกในทางก้าวร้าวอาจรวมไปถึงการแสดงออกซึ่งความโหดร้าย ทารุณสัตว์ ชกต่อย ทำร้ายร่างกายของตนเองและผู้อื่น ขู่ คุกคาม หิวรื้อรัง กระหิณเห่า ไม่เคารพเชื่อฟัง ผ่าฝืนคำสั่งครูหรือพ่อแม่ ผดุง อารยะวิญญู (2533:103) ความก้าวร้าวมักเป็นการกระทำที่ตรงข้ามกับการหลบหลีก (Avoidance) เป็นพฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้จากสังคมอย่างหนึ่งเป็นพฤติกรรมที่เด็กใช้ประกันความรุกรานจากผู้อื่น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีเรียกร้อง

ความสนใจจากผู้อื่น แต่พฤติกรรมนี้สังคมมักจะติเตียน บางแห่งถึงโทษโดยกฎหมายทำให้พวก ก้าวร้าวมีความรู้ต่อต้านสังคมยิ่งขึ้นทั้งๆที่มีลักษณะดังกล่าวไม่ได้มีการตั้งแต่กำเนิดเลย

พฤติกรรมก้าวร้าว เกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมและสุขภาพจิต ที่จะสืบเนื่องจากพันธุกรรม ซึ่ง ชีรวัดน์ นิเจนตร (2526: 1-6) และ นารี โนภระ (2536: 57-60) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่มของ จำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาทั้งด้านสุขภาพจิตการปรับตัวและที่สำคัญ คือ การขาดความอบอุ่นในครอบครัว ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนสุขภาพจิตและกายทรุดโทรม ปรับตัวลำบาก ก่อให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งเป็นผลให้เด็กแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะของ ความก้าวร้าว

ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเด็ก เพราะเป็นสถาบันแห่งแรกที่ทำให้การ อบรมทางด้านจิตใจแก่เด็กตลอดเวลา บ้านจึงเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลที่จะหล่อหลอมให้เด็กเป็น คนดีหรือคนเลวได้ นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มที่พบเด็กชายในวัย 3-4 ปี จะมีความก้าวร้าวมากกว่า เด็กหญิง" Bandura and Walters (1959:56) กล่าวว่า ในวัยเด็กนั้นเด็กต้องการความรัก และความ เอาใจใส่จากพ่อแม่ ถ้าเด็กไม่ได้รับความรักตามที่ตนต้องการ เด็กก็จะเปลี่ยนมาเป็นความเกลียดและ ความเป็นศัตรูแทนความเกลียด ความโหดเหี้ยมอาจจะเกิดขึ้นในจิตใจของเด็กที่มาจากครอบครัวที่ ไม่ได้รับความอบอุ่น และความยุติธรรมเพียงพอ การเลียนแบบพฤติกรรมจากพ่อแม่ที่แสดง พฤติกรรมก้าวร้าวบ่อยๆ ถ้าเด็กไม่ได้ในสิ่งที่ตนต้องการก็จะแสดงออกพฤติกรรมที่ก้าวร้าวออกมา แล้วเมื่อพ่อแม่ยอมทำตามในสิ่งที่เด็กปรารถนา เด็กก็จะเห็นว่าการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทำให้ตน ได้รับสิ่งที่ตนต้องการ ครั้งต่อไปถ้าเด็กถูกขัดขวางก็จะแสดงออกการก้าวร้าวออกมาอีกเรื่อยไป สุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรเฒ (2529 :120) กล่าวว่าพ่อแม่หรือผู้ให้การเลี้ยงดู จะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อ รูปแบบของพฤติกรรมเด็กจนถึงวัยรุ่น เพราะเป็นสิ่งแวดล้อมแรกและใกล้ชิดที่สุด ครอบครัวที่ทำ หน้าที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่ดีหรือไม่ดีนั้น จะเป็นรูปแบบและมีผลต่อเด็กเป็นอย่างมาก ดังที่ นฤมล สิริวิทย์ (2533:140) ได้สรุปว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลมากที่สุดจะทำให้เด็กมีปัญหา ซึ่ง ที่มาของปัญหา คือบทบาทและท่าทีของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่อบรมเลี้ยงดู

เด็กที่ก้าวร้าว นั้นมักจะถูกเพื่อนเกลียดและไม่เล่นด้วย พฤติกรรมก้าวร้าวที่เป็นปัญหาของเด็ก นั้นจะปรากฏทั้งกายและทางวาจา การแสดงพฤติกรรมที่แสดงความก้าวร้าวทางกาย ได้แก่การต่อสู้กับ ผู้อื่น ตะ ต่อย ผลัก และรังแกผู้อื่น ส่วนการแสดงพฤติกรรมที่แสดงความก้าวร้าวทางวาจา ได้แก่ การคำด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย ใช้ถ้อยคำเยาะเย้ยถากถาง ข่มขู่ พูดยุยงสาบาน และทะเลาะกับผู้อื่น ซึ่งเด็กมักเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางกายและทางวาจาเหล่านี้จากพ่อแม่และสังคมรอบตัว (สุทธิพงศ์ ทองยิ่ง, 2537: 23)

การอบรมเลี้ยงดูในสถาบันครอบครัวนอกจากจะเป็นผู้ให้กำเนิดแล้วยังมีบทบาทสำคัญยิ่งในการช่วยเหลือหล่อหลอมบุคลิกภาพของเด็ก ตั้งแต่เด็กจนโต สุรางค์ จันทรเอม (2524 : 89) ได้สรุปสาเหตุที่ทำให้เด็กก้าวร้าวโดยเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูไว้ดังนี้ คือ เนื่องจากบิดา มารดาหรือผู้ปกครองและตามใจลูกมากเกินไป ทำให้เด็กหวังและต้องการจะได้สิ่งต่างๆ จากเพื่อนให้ตามใจตนเอง เช่นเดียวกับการได้รับจากบิดามารดา บางครั้งบิดามารดาหรือผู้ปกครอง บังคับเข้มงวดกวดขันมากเกินไป ทำให้เด็กเก็บกดความรู้สึกที่ไม่พึงพอใจได้ แล้วมาแสดงกับเพื่อนๆ หรือผู้อื่น และเด็กรู้สึกขาดความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดา ทำให้ไม่มีความสุข

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก และเมื่อเด็กเจริญเติบโตจนถึงวัยเรียนและถูกส่งไปเข้าโรงเรียนแล้ว สถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนก็นับเป็นสถานที่แห่งที่สองที่สำคัญมากต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก บทบาทของครูอาจารย์ในโรงเรียนในการอบรมเด็กนับเป็นบทบาทสำคัญรองจากบิดามารดา (ฉวีวรรณ กินาวงศ์. 2526:112) ปัญหาของความรุนแรงทั้งหมดได้ แต่โรงเรียนอาจจะช่วยป้องกันภายในเขตรั้วของตนเองได้ แต่ดูเหมือนว่า ปัญหาเหล่านั้นจะไม่คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น ตรงข้ามดูเหมือนจะทวีความรุนแรงและก่อปัญหาทางสังคมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าว มักจะแก้ที่ปลายเหตุมากเกินไป การแก้ปัญหายังขาดความร่วมมือขาดความต่อเนื่องระหว่างผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อตัวเด็กและสังคมโดยตรง ซึ่งได้แก่ บิดามารดา ครูอาจารย์ สื่อมวลชน ฝ่ายปกครอง และผู้บริหารประเทศในระดับต่างๆ

อีกทั้งผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียน เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ก่อปัญหาต่อสังคม ต่อการจัดการเรียนการสอน จึงสนใจที่จะศึกษาหาสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโรงเรียนสวนอนันต์ จังหวัด กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไข ขจัดปัญหาความประพฤตินี้ไม่พึงประสงค์ให้กลับเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพดีต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนอนันต์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนสวนอนันต์

สมมติฐาน

1. ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว
2. ปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว
3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว
4. ปัจจัยของสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน อันเป็นแนวทางให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหาวิธีป้องกันแก้ไข ให้ตรงกับต้นเหตุของปัญหาและเพื่อเป็น ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนอนันต์ ปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 279 คน

ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

- 2 ตัวแปรต้น มี 5 กลุ่มปัจจัย คือ

2.1 ปัจจัยด้านครอบครัว

2.1.1 สถานภาพครอบครัว จำแนกเป็น บิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดามารดาหย่าร้าง บิดามารดาแยกกันอยู่ มารดาเสียชีวิต บิดาเสียชีวิต

2.2 ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู

2.2.1 ความเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ มีการใช้เวลาว่างร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในครอบครัว และการยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน จำแนกเป็น

2.2.1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

2.2.1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ

2.2.1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบทะนุถนอมเกินกว่าเหตุ

2.2.1.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

3.1 ปัจจัยด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

3.3.1 การคบเพื่อน

3.3.2 การอยู่ร่วมกัน

3.3.3 การแสดงเลียนแบบเพื่อน

3.2 ปัจจัยด้านอิทธิพลจากสื่อสิ่งพิมพ์ จำแนกเป็น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การ์ตูน โทรทัศน์ เช่น ละคร มิวสิควีดีโอ เกมคอมพิวเตอร์

3.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

- สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บริเวณที่พักอาศัยอยู่

3. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวด้านกาย วาจาและจิตใจ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. นักเรียนวัยรุ่น หมายถึง นักเรียนที่มีช่วงอายุ ดังนี้

- วัยรุ่นตอนต้น หญิง อายุ 10 - 12 ปี ชาย อายุ 11 - 13 ปี
- วัยรุ่นตอนกลาง หญิง อายุ 13 - 15 ปี ชาย อายุ 14 - 16 ปี
- วัยรุ่นตอนปลาย หญิง อายุ 16 - 18 ปี ชาย อายุ 17 - 19 ปี

2. พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การกระทำที่รุนแรงมากกว่าปกติ โดยมีทั้งที่เจตนาหรือไม่เจตนาแต่มีผลทำให้ผู้อื่นเจ็บปวดทางกาย/ทางใจ ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวนี้แสดงออกทางกายและหรือทางวาจาและเป็นพฤติกรรมที่มีการแสดงออกทั้งทางตรงและหรือทางอ้อม เช่น การทะเลาะวิวาท การทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น การมีอารมณ์ฉุนเฉียวหรือหงุดหงิด

2.1 พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย หมายถึง การแสดง การกระทำ ที่ทำให้ตนเอง หรือผู้อื่นเสียหาย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น ทำเสียงดัง ไม่ทำตามคำสั่ง ไม่มีสัมมาคารวะ รวมถึงทำลายสิ่งของ

2.2 พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา หมายถึง การพูดให้ตนเองหรือผู้อื่นเสียหาย อับอาย เสียใจ ไม่พอใจ หรือหวาดระแวง เช่น ได้เถียง พูดสวนคำ พูดมาก (ไม่รู้จักกาลเทศะ) ตะโกน และเยาะเย้ย

4. ปัจจัยด้านครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลในครอบครัวประกอบด้วย บิดา มารดา ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครอบครัว ปฏิบัติต่อนักเรียน นักศึกษาในด้าน ความรักความห่วงใยมีการดูแลเอาใจใส่ต่อกัน มีการปรองดอง

5. รายได้ของครอบครัว หมายถึง การมีอาชีพและรายได้ที่สูง กลางและต่ำ อันหมายถึง รายได้ต่ำ คือ ครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท รายได้กลาง คือ ครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 30,000 บาท รายได้สูงคือครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป (<http://evaluation.obec.go.th/areadbase/mypicpost/2196.xls>)

6. ความเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การมีเวลาและจิตใจในการอุทิศทุ่มเท ในการเลี้ยงดูเยาวชน มีการปฏิบัติการดูแลและเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา

6.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตรขณะที่มีการส่งเสริม หรือชี้แจงการกระทำของบุตรหรือลงโทษบุตร

6.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมลักษณะนี้พ่อแม่มีความคิดเห็นในการอบรมเลี้ยงดูไปคนละทางตามความเห็นชอบของตน พ่อแม่ไม่สนใจซึ่งกันและกันและไม่สนใจลูกเท่าที่ควร พ่อแม่มักจะเชื่อว่า “ เด็กจะดีก็ตัวเอง เด็กจะชั่วก็ตัวเอง ” ทำให้ไม่ค่อยสนใจรับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนลูกเกี่ยวกับพฤติกรรม เมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้นกับลูกก็ไม่ช่วยเหลือแนะนำ พ่อแม่มักจะใช้อำนาจรุนแรงกับลูก ทำโทษโดยใช้อารมณ์ปราศจากเหตุผล เด็กที่เกิดมาในบรรยากาศเช่นนี้ จะรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ มองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจคนอื่น ไม่มีโอกาสได้เรียนรู้หรือฝึกฝนคุณธรรม ขาดระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์

6.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ วิธีนี้ผู้ปกครองจะควบคุมเด็กโดยกำหนดกฎที่เข้มงวด และไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็กและขาดเหตุผล การลงโทษมักใช้การลงโทษทางกาย และไม่มีคำอธิบายใดๆทั้งสิ้น ให้ความรักการอบรมและคำชมเด็กเล็กน้อย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีการควบคุมตนเองสูง พึ่งพาตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด แม้ตัวเด็กคิดว่าไม่ยุติธรรม หรือไม่ถูกต้องมีลักษณะสันโดษมักจะไม่พอใจ เป็นกังวลกับสิ่งที่ตนเองได้ทำไปแล้ว

6.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบทะนุถนอมเกินกว่าเหตุ วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลแต่ไม่รู้ว่าควรทำอย่างไรลูกจะเชื่อฟังและปฏิบัติ มักตามใจลูก ไม่บังคับควบคุมและไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช่อำนาจของการเป็นพ่อแม่มักจะอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าแบบเผด็จการแม้เมื่อลูกขัดขืนก็ตาม เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีลักษณะไม่มั่นคง พึ่งตนเองได้น้อย และควบคุมตนเองได้น้อย

7. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม คือ สภาพที่พหุอาศัย เช่น บริเวณบ้านจัดสรร บริเวณชุมชนแออัด บริเวณเขตอุตสาหกรรม แหล่งการค้าขาย หมาเอน์ แฟลตอพาร์ทเมนต์

8. ปัจจัยด้านสื่อ คือ เนื้อหาสาระสำคัญของ สื่อที่มีอิทธิพลต่อเด็กที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ การรับอิทธิพลจากสื่อโฆษณา หมายถึง การที่นักเรียนได้รับข่าวสารต่าง จากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร ละครทีวี มีวีสควีดีโอ และแผ่นป้ายประกาศต่าง ๆ

9. อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติของกลุ่มเพื่อนต่อตัวเด็กที่ส่งผลถึงความรู้สึกของเด็กการให้แรงเสริมของเพื่อน เช่น การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเพื่อน เช่น พูดคำหยาบ ถ้อยเลี่ยน รังแกผู้อื่น แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเหมือนกับเพื่อนในกลุ่ม

9.1 การอยู่ร่วมกัน หมายถึง สมาชิกส่วนใหญ่ที่มารวมกันมักจะประสบปัญหาทางสังคม เด็กวัยรุ่นที่อยู่ร่วมกัน มีจุดประสงค์ในการแสวงหาความปลอดภัยและพึงพอใจของตนเองที่เขาจะไม่สามารถจะหาได้ในแวดวงของสังคมทั่วไปการอยู่ร่วมกันของวัยรุ่นเป็นทางนำไปสู่ยุคอาชญากรรม เพราะฉะนั้น การรวมกันในลักษณะนี้เป็นเรื่องที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม

9.2 การแสดงเลียนแบบเพื่อน หมายถึง วัยรุ่นจะเรียนรู้เฉพาะวัฒนธรรมย่อยของพวกตน ส่วนวนการสนทนา การแต่งกาย การไว้ทรงผม เพื่อมุ่งแสดงให้กลุ่มเพื่อนด้วยกันเห็นว่าตนนั้นเป็นคนเก่ง หรือเป็นคนมีความสามารถเพื่อการได้รับการยกย่องจากบรรดาเพื่อนในกลุ่ม การตั้งตนเป็นหัวหน้าแก๊งและมีฉายาเรียก ซึ่งเป็นที่รู้จักในหมู่ของตน เช่น แดงไบเลย์ เป็นต้น

10. อาฆาต หมายถึง การผูกใจเจ็บและอยากแก้แค้น , พยาบาท

11. นิินทา หมายถึง คำติเตียนลับหลัง

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับความก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่น ในด้านกาย ด้านวาจา ด้านใจ
2. ได้ทราบถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว ชื่อนำไปสู่แนวทางป้องกัน และปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร
3. ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่น เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปวางแผนในการแก้ปัญหาและส่งเสริมให้นักเรียนวัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น

กรอบแนวความคิด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว

ตัวแปรต้น

ปัจจัยด้านครอบครัว

- บิดามารคายุ่ด้วยกัน
- บิดามารดาหย่าร้าง
- บิดามารดาแยกกันอยู่
- บิดามารดาเสียชีวิต

ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู

- การอบรมเลี้ยงดูอย่างใช้เหตุผล
- การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ
- การอบรมเลี้ยงดูอย่างทะนุทะนอมเกินกว่าเหตุ
- การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ปัจจัยอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

- การคบเพื่อน
- การอยู่ร่วมกัน
- การแสดงเลียนแบบเพื่อน

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

- สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บริเวณที่พักอาศัยในปัจจุบัน บริเวณใกล้โรงเรียน
- สภาพโรงเรียน ได้แก่ อาคาร สถานที่ตั้งของโรงเรียน ความร่มรื่น และความเป็นระเบียบ

ปัจจัยด้านสื่อ

- หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การ์ตูน โพรทัศน์ เช่น ละคร มิวสิควิดีโอ เกมวิดีโอ

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมด้านกาย

- การแต่งกาย
- การทำลายสิ่งของ
- การทะเลาะวิวาท
- การคบเพื่อน
- การหนีเรียน

พฤติกรรมด้านวาจา

- การพูดจาหยอแกล้ง
- ดูถูก ดูหมิ่น คำเหยียดหยาม
- เหยียดเย้ย
- ได้เถียง
- พูดสวนคำ
- พูดไม่รู้จักรกาลเทศะ
- ไม่ให้ความเคารพผู้อาวุโส

พฤติกรรมด้านจิตใจ

- อารมณ์
- นินทาให้ร้าย

เพศ
ชั้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน ครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน สิ่งแวดล้อม สื่อ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านกาย วาจา ใจ ของ นักเรียนวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรม แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย จำแนกตามหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความก้าวร้าว
 - 1.1 ความหมายของวัยรุ่น พัฒนาการของวัยรุ่นและความต้องการของวัยรุ่น
 - 1.2 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 1.3 สาเหตุของความก้าวร้าว
 - 1.4 วิธีแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 1.5 สาเหตุที่วัยรุ่นกระทำผิด
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู
 - 2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู
 - 2.2 วิธีการอบรมเลี้ยงดู
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสื่อ
5. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความก้าวร้าว

1.1 ความหมายของวัยรุ่น

องค์การอนามัยโลก (อ้างถึงใน โกสุม เศรษฐาวงค์, 2532:16) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่น ว่าวัยรุ่นเป็นผู้มีลักษณะ 3 ประการ คือ มีการพัฒนาการทางด้านร่างกายโดยมีวุฒิภาวะทางเพศ มี พัฒนาการทางด้านจิตใจ โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ และมีการเปลี่ยนแปลงสภาวะ ทางด้านเศรษฐกิจ จากการที่ต้องพึ่งพาครอบครัวมาเป็นบุคคลที่สามารถประกอบอาชีพหารายได้ด้วย ตนเอง

แคปแลน และ ซาด็อก (Kaplan & Sadock, 1991 :40) กล่าวถึงวัยรุ่นว่า เป็นวัยที่อยู่ระหว่าง เด็กและผู้ใหญ่ ที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม

ประสาร ทิพย์ธารา (2521:1-2) ได้สรุปว่า วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ ความคิดเห็นและความสนใจ เป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหามากเพราะเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญยิ่ง เป็นวัยแห่งการยุ่งยาก สับสน ต้องปรับตัวมาก และยังเป็นวัยที่ต้องการความเป็นอิสระ ต้องการพึ่งตนเอง วัยนี้จึงเป็นวัยที่มีพฤติกรรมแปลกๆ ออกมาเสมอ

โกสุม เศรษฐาวงศ์ (2532:16) สรุปว่าวัยรุ่น หมายถึง วัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ โดยมีการเจริญเติบโตไปสู่ความมีวุฒิภาวะทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งยึดเอาความพร้อมและวุฒิภาวะทางเพศเป็นจุดเริ่มต้น และสิ้นสุดเมื่อมีความพร้อมและวุฒิภาวะทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งแบ่งวัยรุ่นออกตามช่วงอายุได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

วัยรุ่นตอนต้น หญิงอายุ 10-12 ปี	ชายอายุ 11-13 ปี
วัยรุ่นตอนกลาง หญิงอายุ 13-15 ปี	ชายอายุ 14-16 ปี
วัยรุ่นตอนปลาย หญิงอายุ 16-18 ปี	ชายอายุ 17-19 ปี

สรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นวัยที่เต็มไปด้วยพลัง มีความต้องการที่จะเป็นอิสระ อยากรอง มีอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย

พัฒนาการของวัยรุ่น

อีริกสัน (Erikson อ้างถึงใน น้อยนภา สินธุปดี, 2530 :37-39) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการว่าเป็นขบวนการทางด้านจิตใจและสังคมที่มีวิวัฒนาการ มีขั้นพัฒนาการต่อเนื่องไปอย่างมีแบบแผน ในแต่ละขั้นเด็กจะพบปัญหาเฉพาะวัย ซึ่งถ้าเขาสามารถแก้ปัญหาได้ เขาก็จะพัฒนาสู่ขั้นต่อไปได้ ระยะการพัฒนาการในระยะวัยรุ่นอยู่ในขั้นที่อีริกสันเรียกว่า ขั้นการมีเอกลักษณ์ของตนเอง และความสับสนในบทบาท (Sense of Identity VS. Sense of Identity Diffusion) เด็กในวัยนี้จะอยู่ระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ และสังคมก็มีความคาดหวังกับเด็กมาก ทำให้เกิดความสับสน วัยนี้จึงต้องการรู้จักตัวเอง และเป็นตัวของตัวเอง ถ้าเด็กไม่สามารถกำหนดบทบาทของตัวเองได้อย่างแน่นอน เมื่อโตขึ้นจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมแบบเด็ก ๆ (Immature) ดังนั้นถ้าสังคมช่วยให้เด็กทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน เด็กก็จะเกิดความรู้สึกผูกพันร่างกาย แรงใจ ให้แก่กลุ่มสังคมของตน (Sense of Fidelity)

ความต้องการของเด็กและวัยรุ่นมีความต้องการต่างๆในด้านต่อไปนี้

1. เด็กทุกคนต้องการที่จะปรับปรุงสมรรถภาพในการทำงานดียิ่งขึ้นเพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค
2. เด็กทุกคนต้องการที่จะบำรุงรักษาสุขภาพให้ดีเพื่อให้มีร่างกายสมบูรณ์
3. เด็กทุกคนมีความต้องการที่จะเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตยเพื่อจะได้ปฏิบัติตนให้เหมาะสมในการที่ตนเป็นสมาชิกของชุมชนและเป็นพลเมืองของประเทศและของโลก
4. เด็กทุกคนต้องการที่จะเข้าใจความสำคัญของครอบครัวและเหตุการณ์ต่างๆที่จะนำความสุขมาสู่ครอบครัว
5. เด็กทุกคนต้องการทราบปัญหาเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับปัญหาชีวิตประจำวัน
6. เด็กทุกคนต้องการที่จะเข้าใจวิธีการทางวิทยาศาสตร์และความจริงทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเกี่ยวกับธรรมชาติของโลกและมนุษย์
7. เด็กทุกคนต้องการที่จะปรับปรุงความสามารถที่ซาบซึ้งถึงคุณค่าของความสวยงาม ความไพเราะของวรรณคดี ศิลปะ ดนตรี และธรรมชาติ
8. เด็กทุกคนมีความต้องการที่จะมีความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และรู้จักแบ่งเวลานั้นให้พอเหมาะกับกิจกรรมของตน
9. เด็กทุกคนต้องการเคารพนับถือบุคคลอื่น และมีความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
10. เด็กทุกคนต้องการปรับปรุงความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นของตน ตลอดจนสามารถอ่านและฟังได้อย่างเข้าใจ
11. เด็กทุกคนต้องการความรักความอบอุ่นจากบิดามารดาและครูอาจารย์
12. เด็กทุกคนต้องการความปลอดภัยในการดำรงในชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น
13. เด็กทุกคนต้องการความสำเร็จและมีชื่อเสียงในชีวิต
14. เด็กทุกคนต้องการให้ผู้ใหญ่สนใจและเห็นความสำคัญของตน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้นับว่าเป็นความต้องการในด้านต่างๆของเด็กและวัยรุ่น และเป็นแรงจูงใจที่จะนำไปสู่การกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆทั้งในทางสังคมยอมรับและไม่ยอมรับพฤติกรรมต่างๆที่เด็กแสดงออกมานี้ เป็นการตอบสนองหรือบำบัดแรงจูงใจต่างๆที่เกิดขึ้นนั่นเอง และพฤติกรรมต่างๆที่เด็กใช้แก้ปัญหาอันเกิดจากความต้องการของเด็กนี้บางครั้งก็นำไปสู่การพาลเกรโดยที่เด็กเองก็ไม่ได้ตั้งใจให้เป็นเช่นนั้น แต่ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือด้วยความเขลา ขาดการแนะนำที่ดี จึงทำให้เด็กประพฤติดขัดต่อสังคมจนได้ชื่อว่าเป็นเด็กเกร (Sorensen, 1962)

1.2 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว

ฟรีดแมน และ เซียร์ (Freedman and Sear, 1970 อ้างถึงใน สุจินดา ใจงาน, 2528:15) กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมใด ๆ ที่เป็นอันตราย กระทำความเสียหายให้แก่ผู้อื่น โดยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนาและจุดมุ่งหมายของการกระทำและนอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าสังคมที่ผูกพันกับความมั่นคงจะต่อต้านและตำหนิความก้าวร้าว การจะอยู่รอดของสังคมขึ้นอยู่กับคนในสังคมสามารถควบคุมหรือลดความรู้สึกก้าวร้าว, ความโกรธ และพฤติกรรมก้าวร้าวของคนให้เหมาะสมได้

แคปแลนและซาด็อก (Kaplan and Sadock, 1991:115) และนพมาศ ชีรเวทิน (2534 :103) ให้ความหมายว่า ความก้าวร้าวเป็นรูปแบบใด ๆ ของพฤติกรรม ที่มีจุดมุ่งหมายในการทำร้ายหรือทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ โดยผู้ถูกทำลายนั้นมีเจตนาหลีกเลี่ยงที่จะถูกกระทำ และการกระทำนั้นมีการกระทำทั้งทางกายและหรือทางวาจา

อัมพร โอตระกูล (2527:64) ได้ให้ความหมายความก้าวร้าวว่า เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่รุนแรงกว่าปกติ มีผลทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเจ็บปวดเกิดความเสียหายทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา นักจิตวิทยาอธิบายว่า ความก้าวร้าวเป็นส่วนหนึ่งของการตอบสนองความคับข้องใจ หรือความก้าวร้าวเป็นการระบายอารมณ์ที่ตึงเครียด เป็นการช่วยปลดปล่อยความรู้สึกโกรธ กลัว และความวิตกกังวลต่าง ๆ ที่ไม่ดี ให้ถ่ายออกมาจากอารมณ์จิตใจ

แบนดูรา (Bandura, 1973:5, 1976 : 203-204, 1983 : 2) ได้เสนอว่าการพิจารณาพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวหรือไม่นั้นมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาอยู่ 2 ประการ คือ

1. เป็นพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือเป็นพฤติกรรมทำลายทรัพย์สิน การทำให้บุคคลได้รับความเสียหายทางร่างกาย อาจทำได้โดยการทำร้ายโดยตรง หรือทำร้ายทางอ้อม โดยทำให้บุคคลได้รับอันตราย เสียหายจากการกระทำของตน และการทำให้บุคคลได้รับความเสียหายทางจิตใจนั้น อาจทำได้ได้รับความเสียหายทางจิตใจนั้น อาจทำได้โดยการดูถูกดูหมิ่นทำให้อับอายขายหน้า หรือการใช้อำนาจบังคับจิตใจ เป็นต้น

2. เป็นพฤติกรรมที่ได้รับตัดสินจากสังคมว่าพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว เพราะมีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บ หรือทำลายทรัพย์สิน โดยผู้กระทำทำตามบทบาทหน้าที่ในสังคมหรืออาจทำโดยไม่มีเจตนาหรือมีข้อยกเว้นอื่น ๆ ที่สังคมกำหนดไว้ให้ทำได้ ยกตัวอย่าง เช่น หมอฟันทำฟันให้คนไข้ได้รับความเจ็บปวด ช่วงก่อสร้างที่ทำลายตึกเก่าเพื่อสร้างตึกใหม่ ถือได้ว่าเป็นการกระทำตามบทบาทหน้าที่ในสังคม และในทางตรงกันข้าม มีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ได้รับการตัดสินจากสังคมว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวได้ แม้จะไม่มีผู้ใด ได้รับบาดเจ็บ หรือยังไม่มีทรัพย์สินเสียหาย เช่น คนที่มีเจตนาฆ่าผู้อื่น แต่ไม่สำเร็จ เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเดียวกัน อาจได้รับการตัดสินต่าง กันขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น เพศ อายุ ระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจ และเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ของผู้กระทำด้วย

สรุปได้ว่า พฤติกรรมความก้าวร้าวเป็นการกระทำที่รุนแรงกว่าปกติที่มุ่งจะทำลายตนเองหรือผู้อื่นให้ได้รับความเจ็บปวด ความเสียหาย เป็นการกระทำทางกายและหรือทางวาจา ทั้งทางตรงและหรือทางอ้อมเพื่อระบายความดั่งเครียด, ความคับข้องใจ ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานทางสังคม และเกิดผลเสียหายทั้งต่อผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ

สุชา จันทรเอน (2536 :97) อธิบายว่า ความก้าวร้าว จัดเป็นพฤติกรรมของคนที่ขาดความสุขอย่างหนึ่ง อาจแสดงออกทางร่างกายหรือทางวาจาก็ได้ เช่น การทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย การดุด่า การพูดคำหยาบเป็นต้น การก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้จากสังคม เด็กใช้ป้องกันตนเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุด่าเด็กมักจะโต้เถียง เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียน มักจะชกต่อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อน ๆ อีกด้วย เพื่อให้เพื่อนเกรงกลัว พฤติกรรมก้าวร้าวนี้สังคมมักจะติเตียน ทำให้พวกก้าวร้าวมักจะต่อต้านสังคม

1.3 สาเหตุของความก้าวร้าว

สุชา จันทรเอน (2536: 139-140) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กก้าวร้าวพอสรุปภาพรวมได้ดังนี้

1.3.1 เด็กอาจมาจากครอบครัวที่ยากจน บ้านแตก ขาดการดูแลและเด็กไม่ได้รับการพักผ่อนหย่อนใจในทางที่ถูกต้องมากกว่า

1.3.2. เนื่องจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองรักและตามใจลูกเกินไป ทำให้เด็กหวังและต้องการจะได้สิ่งต่างๆจากเพื่อนที่ตามใจตนเอง เช่นเดียวกับที่ได้จากพ่อแม่

1.3.3. เนื่องจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองบังคับเข้มงวดจนมากเกินไป ทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจ แล้วแสดงออกกับเพื่อนๆหรือผู้อื่น

1.3.4. เด็กรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ ทำให้ไม่มีความสุข

1.3.5. เนื่องจากเด็กไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ทำให้คิดว่าผู้อื่นไม่เป็นมิตรที่ติดกับตน

1.3.6. เด็กไม่ชอบครู แต่ไม่กล้าแสดงออกถึงความรู้สึกขัดแย้งนั้น และเก็บความรู้สึกนั้นมาแสดงกับเด็กอื่นๆ

1.4 วิธีแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าว

ผกา สัตยธรรม (2531: 59-60) กล่าวถึง สิ่งที่ต้องช่วยเหลือและปฏิบัติ คือ

1. ครูควรให้ความเข้าใจ ให้ความเป็นกันเองหรือความใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็กมี

ความเมตตา เพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจรักเคารพครู ได้มีโอกาสนับความขุ่นเคืองหรือข้อขัดข้องต่างๆของเด็กออกมา เพื่อให้ครูได้ทราบถึงสาเหตุของความก้าวร้าวของเด็ก จะได้ช่วยแก้ไขเด็กเดือน ด้วยการพูดจากชี้แจงข้อบกพร่อง ให้ข้อคิดเพื่อให้เด็กเข้าใจในการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง

2. ความร่วมมือระหว่างครูในโรงเรียนและผู้ปกครอง ในการแก้ไขปัญหายังต่อเนื่อง จะช่วยให้มากกว่าต่างคนต่างทำบางครั้งการปรึกษาเพื่อให้จิตแพทย์ช่วยเหลือก็เป็นสิ่งจำเป็น

3. ฝึกให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำงาน ศิลปะ ดนตรี ที่ทำให้เด็กได้ใช้ความสามารถไปในทางที่ถูกที่ควร ไม่มีเวลาไปก้าวร้าวกับผู้อื่น

4. ฝึกความรับผิดชอบในการทำหน้าที่ต่างๆ ในโรงเรียน หรือในชั้นเรียนโดยมีหน้าที่ดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เช่น เป็นหัวหน้ากลุ่ม หัวหน้ากิจกรรมพิเศษ ต่างๆถ้าเด็กได้มีการออกแรงในการฝึกใช้กำลังด้วยก็จะดี เพราะเป็นการใช้แรงงานที่จะก้าวร้าวมาทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและส่วนรวม เช่น เป็นหัวหน้าฝึกซ้อมกีฬา เป็นต้น

5. ในบางกรณีหรือบางราย ผู้ปกครองหรือบิดามารดาอาจไม่ทราบ หรือ แม้แต่ไม่สนใจที่จะแก้ไขครูควรช่วยเหลือ

6. การแก้ไขความก้าวร้าวของเด็กจะต้องทำทันที ติดต่อกันไปโดยไม่ปล่อย ปล่อยละเลยและต้องค่อยเป็นค่อยไปด้วยความอดทน เพื่อแก้ไขนิสัยที่สะสมมาเป็นเวลานาน

7. พยายามหาวิธีการป้องกัน ไม่ให้เด็กก่อความไม่สงบรบกวนในชั้นเรียน ด้วยวิธีการต่างๆที่เหมาะสม เช่น เด็กไปรังแกเพื่อนก็เรียกมาหน้าชั้นให้ทำกิจกรรมประกอบการเรียน เช่นแสดงท่าทางหรือละครประกอบการเรียน เรียกเด็กมาสนทนาด้วยเมื่อมีโอกาสดูเขาได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวเขาเอง ครูจะได้รู้จักเด็กในแง่ต่างๆมากขึ้น

สุชา จันทรเฒ (2536: 140) ได้กล่าวถึงวิธีแก้ไขเด็กก้าวร้าว ดังนี้

1. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือครูจะต้องแก้ไขอย่างช้าๆ ด้วยความอดทนและใจเย็นหาทางให้เด็กทำงานที่ใช้กำลังให้เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา ปลูกต้นไม้

2. ให้เด็กมีโอกาสนับอารมณ์ที่ก้าวร้าวออกมา ทางด้านศิลปะ ดนตรี การปั้น หรือ แกะสลัก ซึ่งจะช่วยให้ไม่มีใคร ได้รับความเดือดร้อน

3. ผู้ใหญ่จะต้องทำความเข้าใจ สร้างความเป็นเพื่อนกับเด็กและพยายามมองข้ามสิ่งเล็กๆน้อยๆ เกี่ยวกับตัวเด็กลงเสียบ้าง

4. ให้เด็กมีความรับผิดชอบ โดยการขย่องให้เป็นผู้นำหรือหัวหน้า

5. ถ้าจะมีการดำเนินคดีเตียนหรือว่ากล่าวเด็ก ก็ควรเรียกมาพูดชี้แจงกันเป็นส่วนตัว

วินี ชิคเชควส์ (2537:216) ได้แสดงวิธีแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าว ไว้ดังนี้

1. ให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ อย่างปล่อยให้มีความว่างโดยใช้กำลังให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะด้านกล้ามเนื้อและการออกแรง
2. ให้รับผิดชอบ โดยการยกย่องให้เป็นผู้นำหรือก้าวหน้า
3. ให้โอกาสกับเด็กได้ระบายความก้าวร้าวออกมา ทางด้านศิลปะ คนตรี
4. บิคามารดาสร้างความเป็นเพื่อนกับเด็ก เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้

ทันที

1.5 สาเหตุที่เด็กวัยร่นกระทำผิด

นักจิตวิทยาและนักสังคมศาสตร์ได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กและวัยร่นกระทำผิด ตลอดจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง ปรากฏว่าจำนวนเด็กและวัยร่นที่กระทำผิดมีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าเดิม และลักษณะของการกระทำผิดมีความรุนแรงกว่าสมัยก่อน และสาเหตุของการกระทำผิดนั้นก็ซับซ้อน มีทั้งเนื่องมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งโดยเฉพาะ หรือหลายสาเหตุประกอบกันประการสำคัญก็คือการที่จะเข้าใจสาเหตุนั้นจะต้องศึกษาถึงองค์ประกอบทางสังคม พัฒนาการของบุคลิกภาพ อุปนิสัย ความเชื่อ แรงจูงใจ และอื่นๆควบคู่ไปด้วย อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวถึงสาเหตุของการกระทำผิดได้ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวผู้กระทำผิดเอง

ประภาศน์ อวยชัย (2516:5-7) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทศาสตร์เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ พบว่าสาเหตุจากตัวผู้กระทำผิดเองนั้นได้แก่

1.1 พันธุกรรม หรือสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดจากพ่อแม่ ทำให้เด็กที่เกิดมาเป็นโรคปัญญาอ่อนจิตบกพร่อง ซึ่งเป็นผลร้ายต่อเด็กเพราะจะทำให้เด็กไม่สามารถใช้สติปัญญาไตร่ตรองยับยั้งหรือหักห้ามใจต่อต้านกับสิ่งชั่วร้ายต่างๆ ได้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากโรคภัยไข้เจ็บของบิดามารดาที่ต่อเนื่องมาถึงบุตร เช่น โรคบุรุษ วัณโรค เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้เด็กมีจิตใจวิตกผิดปกติไปได้เช่นกัน

1.2 ความพิการหรือโรคภัยไข้เจ็บ เด็กที่มีร่างกายพิการหรือไม่สมประกอบ ซึ่งอาจเป็นมาแต่กำเนิดหรือประสบเคราะห์กรรมขึ้นในภายหลัง หรือโรคภัยเบียดเบียน เช่น เกิดป่วยเป็นโรคเรื้อรังซึ่งไม่อาจรักษาให้หายขาดได้ เช่น โรคระบบประสาทพิการ ไข้มาลาเรียขึ้นสมอง หรือเป็นไข้ไทฟอยด์ เป็นต้นอาการของโรคเหล่านี้ย่อมทํายาสสุขภาพและจิตใจของเด็กได้ บางรายทำให้เกิดโรคประสาทและเกิดปมด้อยขึ้น ในทางจิตวิทยาเด็กพวกนี้ก็จะเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ มักมองโลกในแง่ร้าย เห็นผู้อื่นเป็นศัตรู หรือเข้าใจผิดคิดว่าถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม ทำให้เกิดปฏิกิริยา

ตอบสนองโดยเกิดความรู้สึกอยากแสดงฤทธิ์เดชในทางชั่วร้ายอยู่แล้ว ถ้ายังมาถูกใครล้อเลียนก็ยิ่งเหมือนเอาน้ำมันมาราดไฟ และได้กระทำผิดทางอาญาขึ้นเป็นจำนวนไม่น้อย

1.3 ภาวะแห่งจิตใจ เด็กก็เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ที่อาจมีอารมณ์และจิตใจแตกต่างกัน โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในสภาพเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือที่เรียกว่าวัยรุ่นนั่นเอง มักมีอารมณ์รุนแรงฉุนเฉียว โกรธง่าย บางคนก็เป็นคนเจ้าทุกข์ มักมีอารมณ์ขุ่นมัว เอาใจยาก หงุดหงิด ทำเรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่ และชอบแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในลักษณะที่เป็นภัยต่อผู้อื่นในบางโอกาส แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของทางร่างกายและจิตใจ โรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียน ที่จะมาเสริมสร้างบุคลิกภาพของแต่ละคนด้วย

2. สาเหตุทางครอบครัว

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในหมู่นักสังคมวิทยาว่า ครอบครัวเป็นหน่วยที่สำคัญที่สุดของสังคมบ้านและครอบครัวนับว่าเป็นสถาบันสังคมที่มีความรู้ความสามารถสำคัญอันดับแรกในการที่จะสร้างลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของเด็ก ถ้าภายในบ้านหรือครอบครัวมีความผาสุก ทุกคนมีความสามัคคีกลมเกลียวกันเป็นอย่างดีบิดามารดามีความห่วงใยในด้วลูก โดยเอาใจใส่อุปการะเลี้ยงดูและพยายามอบรมบ่มนิสัยในทางที่ดีงามให้แก่บุตร ย่อมทำให้บุตรเกิดความรักพ่อแม่ มีความอบอุ่น และมีความสุขรวมทั้งรับแต่สิ่งดีงามเข้ามาในชีวิต ทำให้เด็กเจริญเติบโตด้วยดี แต่ในทางตรงข้ามครอบครัวที่บิดามารดาไม่มีความสามัคคี เสียสละและให้อภัยซึ่งกันและกัน มีการทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ เด็กก็ย่อมรับนิสัยก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย ชอบวิวาท หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่เป็นโรคประสาท ทุ้อทุ๊บ่น เด็กมักจะขาดความมั่นคงทางอารมณ์ หรือในครอบครัวที่พ่อแม่ชอบเล่นการพนันหรือดื่มสุราเด็กอาจติดนิสัยชอบเล่นการพนันหรือติดสุราไปด้วยหรือเด็กที่พ่อแม่เลิกร้างแตกแยก ไม่ได้อยู่ร่วมกัน เด็กก็มักจะติดนิสัยแข่งกระด้างหรือกลายเป็นพาลเกรเพื่อหาทางขดเซยความต้องการที่ขาดไป เป็นต้น หรือเด็กกำพร้าพ่อแม่หรือพ่อแม่ถึงแก่กรรมทั้งสองคน ก็ทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่นและเกิดมีปัญหาวางความประพฤติได้เช่นกัน นอกจากนี้ ครอบครัวที่พ่อแม่เข้มงวดกวดขันมากเกินไปหรืออ่อนโยนตามใจมากเกินไป ก็จะทำให้เด็กเสียนิสัยและประพฤติผิดได้ง่าย นอกจากนี้ ครอบครัวที่ขาดจนและมีลูกมากก็ย่อมทำให้พ่อแม่ดูแลไม่ทั่วถึง เด็กก็ได้รับความเคียดร้อนขาดความรัก เด็กที่ขาดความอบอุ่นมั่นคงทางจิตใจย่อมเติบโตขึ้นกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาทางความประพฤติ (คณะกรรมการสวัสดิการเด็ก , 2514 : 12)

เด็กกับผู้ใหญ่ที่ไม่มีความเข้าใจกัน ผู้ใหญ่มักใช้อำนาจบังคับเด็ก ยิ่งกว่านี้ถ้าพ่อแม่มีเมียน้อยหรือแม่มีชู้ด้วยแล้วยังเป็นภัยแก่จิตใจเด็กที่สุด กล่าวได้ว่าครอบครัวใดตกอยู่ในสภาพที่แตกแยกหรือบ้านแตกย่อมทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น ขาดที่พึ่งทางใจ ทำให้ไม่มีความสุขและมีผลทำให้เด็กประพฤติผิดทำนองคลองธรรม และเป็นเหตุแห่งการกระทำผิดกฎหมายได้อย่างง่ายดาย

เนื่องจากครอบครัวเป็นทั้งกลุ่มและสถาบันที่สำคัญที่สุด เป็นช่วงเวลาที่บุคลิกภาพของ คนเรากำลังก่อรูปและพัฒนาขึ้นมา ความใกล้ชิดสนิทสนมและ โอกาสที่ติดต่อกันได้สืบเนื่อง ต่อมาจนกระทั่งถึงวัยรุ่น ครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญมากเป็นพิเศษในการพัฒนาแบบแผนความ ประพฤติที่เด็กจะแสดงออกมาให้ปรากฏแก่สังคม ด้วยเหตุนี้จึงเชื่อกันว่าความบกพร่องอะไร บางอย่างหรือหลายอย่างในครอบครัวจึงเป็นเหตุที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือความเกร ของเด็ก ๆ

เราอาจสรุปได้ว่า เมื่อเด็กประสบปัญหาในครอบครัวเด็กจะมีโอกาสติดต่อกับและเรียนรู้การ กระทำผิดภายนอกบ้านมากขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าครอบครัวสามารถทำให้เด็กคุ้นเคยกับข้อห้าม ต่างๆ ของสังคมมากน้อยแค่ไหน ถ้าทั้งความทุกข์ใจแต่เพียงอย่างเดียวไม่จำเป็นที่เด็กจะต้องเสียคน เสนอไป การอบรมสั่งสอนและแบบแผนความประพฤติที่ดีเป็นสิ่งที่เด็กควรจะได้รับและเรียนรู้เป็น สิ่งสำคัญ และควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเริ่ม

สุชา จันทน์อม (2529 : 120-123) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่าในสังคมไทย “ครอบครัวมีอิทธิพล มาก ต่อการปรับตัวในสังคมของเด็ก มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เริ่มเกิด จนกระทั่งสุดท้ายของ ชีวิต ซึ่งอาจกล่าวถึงครอบครัวแยกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ครอบครัวเป็นกลุ่มสังคมอันแรกที่เด็กที่เป็นสมาชิกอยู่และเด็กจะสำนึกว่าคนมีส่วนสำคัญ หรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนี้ ครอบครัวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะอบรมบ่มนิสัยเด็กให้ รู้จักรับผิดชอบชั่วดี และสอนให้เด็กรู้จักหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ดังนั้น ถ้าเด็กอยู่ในครอบครัวที่มีการฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่มีศีลธรรม และไม่ประพฤติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เด็กก็จะเห็นว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นของที่ถูกต้อง เนื่องจากใน ครอบครัวของเด็กได้ประพฤติปฏิบัติอยู่เสมอ เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะเป็นคนที่ไม่เคารพกฎหมาย ไม่มี ศีลธรรม เด็กก็อาจจะก่อปัญหาอาชญากรรมขึ้นมาได้ในเวลาต่อมา

2. ครอบครัวเป็นสถาบันที่จะต้องให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ประจำวัน เช่น การรับประทานอาหาร การพักผ่อนหลับนอน การเล่น ฯลฯ ดังนั้น บิดามารดาจะต้องรับผิดชอบในเรื่อง กิจกรรมดังที่กล่าวมาแล้วให้เพียงพอสำหรับเด็ก และยังคงคอยควบคุมดูแลว่าเด็กนั้นจะดำเนิน กิจกรรมนั้น ๆ โดยถูกต้องเรียบร้อยหรือไม่ ถ้าเด็กได้รับการตอบสนองจากกิจกรรมภายในบ้านไม่ เพียงพอแล้ว เด็กก็จะไปหาเอาเองจากภายนอก (เด็กขยหาน้ำสื่อกดื่มตามถนน) ซึ่งเป็นการไม่ ถูกต้องและเหมาะสม เพราะบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะ ไม่มีเวลาสอดคล้องดูแลความประพฤติของ เด็กได้เลย การช่วยตัวเองของเด็กอาจเป็นวิธีที่ผิด เช่น ไปขอผู้อื่น หรือขโมยจากผู้อื่น ซึ่งอาจจะถูก จักหรือคิดนิสยต่อไปได้

3. ครอบครัวเป็นสังคมหน่วยแรกที่สุดที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดที่สุด ทั้งในด้านความเป็นอยู่ ด้านจิตใจ และด้านอารมณ์ ปกติคนเรานั้นนอกจากมีความต้องการทางร่างกายแล้ว ยังมีความต้องการทางใจหรือความต้องการทางอารมณ์ด้วย เช่น ความต้องการรักใคร่ ความอบอุ่นใจ ความเมตตาปรานี ความยกย่อง เมื่อเด็กได้รับความต้องการทางใจหรือทางอารมณ์ตามปกติ เมื่อเด็กเติบโตก็จะเป็นบุคคลที่มีจิตใจหนักแน่น สมองเป็นปกติ รู้จักควบคุมสติอารมณ์ มีจิตใจกว้างขวาง โอบอ้อมอารี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีความรักเพื่อนมนุษย์อื่น ๆ ด้วย ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กไม่ได้รับโอกาสที่จะพัฒนาในด้านจิตใจและอารมณ์ ตลอดเวลาแต่มีความผิดหวัง ไม่ได้รับความรักใคร่หรือการยกย่อง เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะทำให้เขากลายเป็นคนที่มีจิตใจคับแคบ เต็มไปด้วยความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้อื่น โดยมีทัศนคติว่าคนทั้งหลายและสังคมเป็นศัตรูกับตน นอกจากนี้ ถ้าเด็กไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการทางใจหรืออารมณ์จากภายในบ้านแล้ว เด็กก็จะออกไปหาความต้องการเหล่านี้จากภายนอก เช่น จากเพื่อนฝูงหรือหมู่คณะอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เด็กมีโอกาสที่จะเสียอยู่มากเพราะไม่มีผู้ใหญ่คอยควบคุมดูแล โอกาสที่เด็กจะประกอบอาชญากรรมจึงมีมาก

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

คำว่า การอบรมเลี้ยงดู ได้มีผู้รู้หลายท่านให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้หลายความหมาย ซึ่งพอที่จะนำเสนอโดยสังเขปได้ดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในเขตเมือง ในด้านการหาเลี้ยงครอบครัว การส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ การเป็นสื่อกลางของครอบครัว และการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี พบว่า บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยน้อย หรือ เป็นประจำทั้ง 4 ด้าน ยกเว้นการพาออกไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย และการร่วมวางแผนปรึกษาหารือหรือพูดคุยเรื่องการเลี้ยงดูลูกกับคนอื่นในครอบครัว หรือญาติผู้ใหญ่ ดังนี้ 1) พัฒนาการด้านอารมณ์ บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุด ในเรื่องการยกย่องชมเชยเมื่อลูกทำความดี ฝึกให้ลูกปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม ด้านสังคม บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุด ในเรื่องฝึกให้ลูกรู้จักแบ่งปันสิ่งของและรู้จักความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ 2) การเป็นสื่อกลางของครอบครัว บิดาส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำที่สุดในเรื่องการสร้างบรรยากาศที่เป็นสุขในครอบครัว และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสามีภรรยา 3) การพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนเป็นบิดาที่ดีและปรับปรุงนิสัยของตนเอง

ศิริชัย กาญจนวาสี และคนอื่นๆ (2543 : 53) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของชายที่เป็นบิดาของนักเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมของ

บุตรที่เป็นพ่อเด็กนักเรียน จะอยู่ที่รูปแบบการเป็นผู้ปกครองคุ้มครองอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับบุตร
รองลงมาได้แก่ การเป็นสื่อกลางของครอบครัวและสังคม การเป็นผู้วางแผน และจัดเตรียมเพื่อบุตร
ตามลำดับ และเมื่อนำปัจจัยทางสังคมด้านระดับการศึกษา พบว่า พ่อที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีส่วน
ร่วมในการเลี้ยงดูบุตร มากกว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และปัจจัยด้านอายุของพ่อ พบว่า
พ่อที่มีอายุสูงจะมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร มากกว่าพ่อที่มีอายุต่ำ

สุพล วังสินธ์ (2542 : 36-46) ได้กล่าวถึง การศึกษาพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก กรมการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้
กล่าวสรุปว่า มารดาที่มีอายุมาก เด็กจะได้รับพัฒนาการด้านภาษา และการได้ชินพัฒนาการด้าน
ช่วยเหลือตนเอง และสังคมมากกว่ามารดาที่อายุน้อย นอกจากนี้ระดับการศึกษาของมารดา ที่มี
การศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา จะบุตรที่มีพัฒนาการผิดปกติช้า (ร้อยละ 19.2)

สุชา จันทรเฒ (2536 : 47) ได้กล่าวถึง การศึกษาบทบาทของบิดา บทบาทของมารดา
ในฐานะตัวทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวว่าลักษณะ
ครอบครัวส่วนใหญ่ การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา มีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กทั้งเรื่องวุฒิ
ภาวะและในเรื่องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ตลอดจน ภาวะทุพโภชนาการของเด็ก ดังนั้น
บิดา มารดา ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ไม่เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม อาจส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็ก
ได้

ศรีธรรม ธนะภูมิ (2535:47) ได้กล่าวถึง การศึกษาพัฒนาการช่วยเหลือตนเองและสังคมขอ
เด็กวัย 2-5 ปี ในเขตชุมชนแออัดเทศบาลนคร ได้กล่าวว่า เด็กในประเทศไทยมีการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและการเลี้ยงดูแบบ
ปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางลบกับการพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเอง ส่วนเด็กที่ได้รับการ
อบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดา แบบใช้อำนาจกึ่งตามใจ มีพฤติกรรมช่วยเหลือตนเองสูงกว่าเด็กที่
ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจหรือแบบตามใจ

2.2. วิธีการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลให้เด็กเกิดพัฒนาการในด้านต่างๆให้
เป็นไปในทางบวกหรือลบก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจและ
สังคมระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หรือจำนวนบุตร เป็นต้น ดังนั้นจึงได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าและแบ่ง
วิธีการอบรมเลี้ยงดูไว้หลายลักษณะ ดังนี้

ดวงเดือน พันพิมาย (2524 : 4-16) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูไว้ 5 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดารายงานว่าในการปฏิบัติต่อบุตร คนได้แสดงความรักใคร่เอาใจใส่ทุกข์สุขของบุตรตนมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นยังเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ การสนับสนุนช่วยเหลือและการให้ความสำคัญแก่บุตร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริม หรือขัดขวางการกระทำของบุตรหรือลงโทษบุตร นอกจากนี้บิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ ยังมีรางวัลและลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตร มากกว่าจะปฏิบัติตามอารมณ์ของตนเอง

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายถึง การลงโทษที่บิดามารดาปฏิบัติต่อดังต่อไปนี้ การริบวัตถุสิ่งของ การงดแสดงความรักใคร่ เมตตาและการดัดนิสัยต่างๆมากกว่าจะลงโทษโดยการเฆี่ยนตี

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตามแล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิดว่าเด็กคอยทำตามหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษเด็กด้วยส่วนการควบคุมน้อย หมายถึง การปล่อยให้เด็กรู้จักตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใดและเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง โดยไม่เข้าไปยุ่งกับเด็กมากกว่า ผู้ใหญ่มักสับสนเกี่ยวกับการควบคุมเด็กและการทำตัวใกล้ชิดเด็ก 2 วิธีต่างกัน ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตใจมากกว่าทางกาย กับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝนจากบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูอื่นๆ ซึ่งจะทำให้เด็กช่วยตัวเองได้เร็ว และไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากเกินไป

สมาคมสหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2525 : 35) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีอิทธิพลสำคัญยิ่งต่อชีวิตของเด็กพ่อแม่จะเป็นตัวแทนทางสังคมที่ดีในการช่วยเหลือเด็ก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีความสำคัญมาก ในการที่จะส่งเสริมพัฒนาการและปั้นแต่งให้ลูกเจริญเติบโตขึ้นมาในลักษณะเช่นใด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับวิธีการใช้ในการอบรมเลี้ยงดู เช่น เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะมีบุคลิกภาพอีกแบบหนึ่ง หรือเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยก็จะมีบุคลิกภาพอีกแบบหนึ่ง ทักษะคติของพ่อแม่ตลอดมาจนการปฏิบัติของพ่อแม่ต่อลูก รวมกันขึ้นเป็นบรรยากาศของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูแก่ลูกแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ร่วมกันรับผิดชอบเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การตัดสินใจใดๆภายในครอบครัวเกิดขึ้นจากการเห็นชอบของสมาชิกทุกคนในครอบครัว โดยถือเอาความสุขของส่วนรวมเป็นใหญ่ ลูกมีโอกาสใช้ความสามารถ

อย่างเต็มที่ และรับผิดชอบต่อกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัว มีโอกาสหัดคิดริเริ่มตัดสินใจจากสิ่งที่เล็กไปสู่สิ่งที่ใหญ่ พ่อแม่สนองความต้องการพื้นฐานของลูก ให้ความรักเอาใจใส่และให้โอกาสที่จะคบหาสมาคมกับเพื่อน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทุกคนมีส่วนร่วมออกเสียงและให้ความเห็นถ้าเกิดความขัดแย้งกันขึ้นก็เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ใช้เหตุผลในการโต้แย้งกัน

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ครอบครัวแบบนี้ส่วนใหญ่ พ่อจะเป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว มีอำนาจเด็ดขาดในครอบครัว ตั้งกฎเกณฑ์ให้ลูกปฏิบัติตามมีสิทธิที่จะจัดการกับสมาชิกในครอบครัวตามที่ตนเองปรารถนา การตัดสินใจใดๆ ของครอบครัวลูกไม่มีสิทธิออกเสียงด้วย ความต้องการของลูกไม่ได้รับการตอบสนองเสมอไป พ่อแม่ไม่แสดงความรักใคร่ต่อลูก ความเอาใจใส่กันมีน้อย ทุกคนปฏิบัติตามภารกิจของครอบครัวตามหน้าที่ ลูกไม่ได้รับอนุญาตให้ออกไปไหนไกลบ้าน ผลการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบนี้ลูกมักขาดความสัมพันธ้อย่างใกล้ชิดกับพ่อแม่ ทำให้ขาดความคิดริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขี้อายไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดความอบอุ่นมั่นคงปลอดภัย ไม่สามารถตัดสินใจตนเองในบางเรื่อง เพราะไม่เคยได้รับการฝึกตัดสินใจด้วยตนเองมาก่อน

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูลักษณะนี้พ่อแม่มีความคิดเห็นในการอบรมเลี้ยงดูไปคนละทางตามความเห็นชอบของตน พ่อแม่ไม่สนใจซึ่งกันและกันและไม่สนใจลูกเท่าที่ควร พ่อแม่มักจะเชื่อว่า “เด็กจะดีก็ตัวเอง จะชั่วก็ตัวเอง” ทำให้ไม่ค่อยสนใจรับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนลูกเกี่ยวกับความประพฤติ เมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้นกับลูกก็ไม่ช่วยเหลือแนะนำ พ่อแม่มักใช้อำนาจรุนแรงกับลูก ทำโทษโดยใช้อารมณ์ปราศจากเหตุผล เด็กที่เกิดมาในบรรยากาศเช่นนี้ จะรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ มองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจคนอื่น ไม่มีโอกาสได้เรียนรู้หรือฝึกฝนให้มีคุณธรรม ขาดระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์

คุชฎี โยเหลา (2535 : 5-16) ได้ให้นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน คือ การที่ผู้ปกครองยอมรับชื่นชมให้ความรักสนับสนุน ใกล้ชิดและให้ความสนใจกับเด็ก

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล คือ การที่ผู้ปกครองให้คำอธิบายประกอบการสนับสนุน และห้ามปรามเด็กในการกระทำกิจกรรมต่างๆ และมีความสม่ำเสมอและเหมาะสมในการให้รางวัลหรือลงโทษ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบที่ไม่ใช้เหตุผล คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ตรงกันข้ามกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตใจมากกว่าทางร่างกาย คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ลงโทษด้วยการเขียนทบทวนให้เจ็บหรือลงโทษทางจิตใจด้วยการพูดว่า แสดงอาการไม่พอใจทำเลขเมฆ แสดงอาการไม่สนใจตัดสินสิทธิบางอย่าง

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม และคอยควบคุมพฤติกรรมของเด็ก โดยไม่ปล่อยให้เป็นอิสระ

6. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็กโดยมีความรู้สึกว่าเขาเอง ได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่นมีเหตุผล ขอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือในโอกาสอันควร

7. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุนหรือการให้คำแนะนำจากผู้ปกครอง มักถูกปล่อยปละให้ทำอะไรตามใจชอบ ผู้ปกครองไม่ได้ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

8. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองกำหนดหรือถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำที่ตนเองต้องการ

9. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก คือ การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองในลักษณะเป็นผู้แนะนำ สนับสนุนและช่วยเหลือ ยินดีที่จะอยู่กับบุตร ปกป้องคุ้มครองบุตรและทำให้บุตรมีความเชื่อมั่นในตนเอง

10. การอบรมเลี้ยงดูแบบการลงโทษ คือ การรับรู้ของเด็กที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ในลักษณะที่เป็นการลงโทษทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น ฆาตกรรม คดี การไม่พิจารณาถึงความต้องการของเด็ก การตัดสินใจ เป็นต้น

11. การอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องจากเด็ก คือ การรับรู้ของเด็กที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในลักษณะที่เป็นการควบคุม เรียกร้องเอาจากเด็ก เช่น ในด้านความสำเร็จมักรู้สึกไม่พอใจเมื่อบุตรทำไม่สำเร็จตามเป้าหมายของตน

จากการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 11 วิธี ชุมภู โยเหลา (2535 : 20-21) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 2 แบบ

1. การอบรมเลี้ยงดูทางบวก หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็กโดยการให้ความรัก สนับสนุน มีเหตุผล ขอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็กมีความสามารถและความคิดเห็นของเด็กมีความสม่ำเสมอและความเหมาะสมในการให้รางวัล และการลงโทษ

2. การอบรมเลี้ยงดูทางลบ หมายถึง การปฏิบัติของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็กโดยการออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม ควบคุม ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก หรือการปฏิบัติของผู้ปกครองแบบปล่อยปละละเลยให้เด็กทำอะไรตามใจชอบ ไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

แนวคิด ของ โรเจอร์ส (ชัชวาล พรธาดาวิทย์. 2526 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1972) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่ามีคามารดาปฏิบัติต่อตนเองอย่างยุติธรรม มีความอดทน ไม่ตามใจจนเกินไปและไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของบุตรให้ความร่วมมือแก่บุตรตามโอกาสอันควร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่ามีคามารดาก้าว่ำยเรื่องส่วนตัวของตน ยังมีการก้าว่ำย ทำให้ตนเองรู้สึกผิดเมื่อแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม ถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของบิดามารดา และบิดามารดาใช้คำพูดที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดและอาย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่ามีตนเองได้รับการตามใจ และไม่ได้รับการเอาใจใส่ ตลอดจนไม่ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากบิดามารดาเท่าที่ควร

เฟาและเบลคิน (Faw and Belkin. 1989 : 346) สรุปแบบวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้ 3 รูปแบบ คือ

1. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลอบรมให้ความรัก โดยกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมต่างๆ ให้ถูกทำตามโดยพิจารณาตามต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครอง และความต้องการของสังคมไปพร้อมๆ กัน ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำดีก็จะได้รับคำชมเชย การอบรมสั่งสอนจะให้เด็กเป็นของตัวเอง และปฏิบัติตามแนวทางของสังคม

2. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบเผด็จการ วิธีนี้ผู้ปกครองจะควบคุมเด็กโดยกำหนดกฎที่เข้มงวด และไม่คำนึงความต้องการของเด็กและขาดเหตุผล การลงโทษมักใช้การลงโทษทางกาย และไม่มีคำอธิบายใดๆ ทั้งสิ้นให้ความรักการอบรมและคำชมเชยเล็กน้อย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีการควบคุมตนเองสูง พึ่งพาตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัดแม้ตัวเด็กจะไม่ยุติธรรม หรือไม่ถูกต้องมีลักษณะสันโดษมักจะไม่พอใจ เป็นกังวลกับสิ่งที่ตนได้ทำไปแล้ว

3. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบปล่อยตามใจ วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลแต่ไปรู้ว่าควรทำอะไรลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติ มักตามใจลูก ไม่บังคับควบคุมและไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช้อำนาจของการเป็นพ่อแม่มักอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าแบบเผด็จการแม้เมื่อลูกขัดขืนก็

ตามใจ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีลักษณะไม่มั่นคง พึ่งตนเองได้น้อยและความควบคุมตนเองได้น้อย

จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า นักจิตวิทยา นักการศึกษา ต่างก็แบ่งการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะเดียวกัน พอสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูมี 4 ลักษณะใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจการอบรมเลี้ยงดูแบบทะนุถนอมมากเกินไป และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าสนใจและเลือกการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบทะนุถนอมมากเกินไป
4. ปล่อยปละละเลย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ในเรื่องอิทธิพลของเพื่อนนั้นมีหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สุพล วังสินธุ์ (2542 : 90-102) กล่าวว่า เด็กที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันมีความสนใจและมีอุดมคติคล้ายคลึงกัน ก็มักจะรวมกันเป็นกลุ่ม เด็กในวัยนี้จะมีความรู้สึกว่าการคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก และกลุ่มเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อตัวเขามากเช่นเดียวกัน การคบเพื่อนเป็นความต้องการอย่างหนึ่งของเด็กวัยรุ่น เมื่อเด็กวัยรุ่นเข้าร่วมกลุ่มกันได้ก็มีการสร้างกิจกรรมร่วมกันขึ้นมา รวมทั้งมีการสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่มด้วย โดยทั่วไปเด็ก วัยรุ่นมักจะมีความเคารพและภักดีต่อกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ทำสิ่งต่างๆ เหมือนเพื่อน ซึ่งจะทำให้ตัวเขาเองสบายใจ เด็กชอบอยู่กับเพื่อนเป็นกลุ่มเพราะสามารถทำอะไรได้สำเร็จ

สมพร สุทัศนีย์ (2539 : 29) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนจะเป็นวัฒนธรรมย่อยที่จะสอนให้เด็กวัยรุ่นเรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมาย เด็กวัยนี้ช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น ต้องการเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นจึงต้องการอิสระมากขึ้นจึงต้องการอิสระมากขึ้น ประกอบกับระดับสติปัญญาที่พัฒนาถึงระดับที่เข้าใจว่าการปฏิบัติตนของพ่อแม่ถูกต้อง สมเหตุผลหรือไม่ และเริ่มเรียนรู้ว่าพ่อแม่ใช้อำนาจบังคับให้ทำสิ่งต่างๆ มากเกินไปเคร่งครัดวินัยเกินควร ขาดการยอมรับหรือบางครั้งก็ทอดทิ้งให้เด็กแก้ปัญหาเอง การรับรู้เช่นนี้ทำให้ขัดแย้งใจ จึงหันไปหากกลุ่มเพื่อน

ประเภทของกลุ่มในเด็กวัยรุ่น มี 2 ประเภท คือ

1. การรวมกลุ่มอย่างแบบแผน (Formal Group) เด็กวัยรุ่นจะรวมตัวกันแบบชุมนุมหรือสโมสร โดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน มีหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานอาจจะเป็นการรวมกลุ่มภายในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย เช่น การตั้งชุมนุม หรือการรวมกลุ่มในสังคมโดยทั่วไป เช่น กลุ่มอาสาสมัคร เป็นต้น

2. การรวมกลุ่มอย่างไม่มีแบบแผน (Informal Group) จะมีการรวมกลุ่มตัวอย่างอิสระโดยทั่วไปการรวมกลุ่มแบบอิสระมีหลายลักษณะ ดังต่อไปนี้

2.1 มิตรภาพ (Friendships) เป็นลักษณะที่เรียกว่า เป็นเพื่อนสนิทซึ่งในชีวิตประจำวันของเด็กวัยรุ่นมีเพื่อนสนิทเพียงไม่กี่คน เป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2-4 คน เป็นเพื่อนที่สามารถให้คำปรึกษา สามารถระบายความคับข้องใจต่อกันและกันได้ เพื่อนแท้ในลักษณะนี้มักจะเป็นเพื่อนที่เติบโตมาด้วยกันตั้งแต่เด็ก เป็นเพื่อนที่มีรสนิยมตรงกัน

2.2 พรรคพวก (Cliques) เป็นกลุ่มของวัยรุ่นที่มีขนาดใหญ่กว่ากลุ่มมิตรภาพเล็กน้อยเด็กวัยรุ่นที่รวมเป็นพรรคพวกมักจะมีการไปมาหาสู่กันคิดหรือทำอะไรคล้ายคลึงกันคบหาสมาคมกันเป็นประจำทุกวัน เช่น ในโรงเรียนมักจะมีการแบ่งพวกกลุ่มเล็กๆภายในชั้นเรียน

2.3 เพื่อนทั่วไป (Crowds) เป็นการรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นที่ใหญ่ที่สุด มีเพื่อนมากประกอบไปด้วย กิจกรรมนั้นเป็นสำคัญ ซึ่งจะตรงกันข้ามกับมิตรภาพหรือพรรคพวกที่มีสายสัมพันธ์ทางใจมากกว่า ในโรงเรียนการจัดกิจกรรมของเด็กวัยรุ่นเป็นชั้นเรียนมักจะมีการละเล่น การจัดงานเลี้ยงและอื่นๆ

2.4 แก๊งค์ (Gang) มีลักษณะพิเศษ คือ สมาชิกส่วนใหญ่ที่มารวมกันมักประสบปัญหาทางสังคม เด็กวัยรุ่นที่รวมกันเป็นแก๊งค์ มีจุดประสงค์ในการแสวงหาความปลอดภัยและพึงพอใจของตนเอง ที่เขาไม่สามารถจะหาได้ในแวดวงของสังคมทั่วไปแก๊งค์ของวัยรุ่นเป็นทางนำไปสู่ยุคอาชญากรรม เพราะฉะนั้น การรวมกันในกลุ่มเช่นนี้เป็นเรื่องที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนจะมีผลต่อเด็กดังนี้

1. สอนให้เด็กวัยรุ่นรู้จักอำนาจที่ไม่ใช่แบบส่วนตัว ในกลุ่มเพื่อนเล่นเด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่างๆจากการมีส่วนร่วมเล่นด้วย เช่น การเล่นฟุตบอล ถ้าฝ่าฝืนก็就会被踢出กลุ่ม ซึ่งในที่สุดบุคคลนั้นก็กลายเป็นคนรักษากฎเหมือนคนอื่น ๆ

2. กลุ่มเพื่อนช่วยให้เด็กได้ทดลองข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่ ปกติเด็กวัยรุ่นเมื่ออยู่ในกลุ่มมักจะกล้าทำอะไรที่ขัดแย้งหรือลองดีผู้ใหญ่ มากกว่าทำโดยลำพังคนเดียวแต่ในขณะที่เดียวกันจะทดลองว่าสามารถจะขัดแย้งคือดั่งกับผู้ใหญ่ได้แค่ไหน และพอจะเชื่อถือฟังพาได้แค่ไหน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับกำลัง

3. กลุ่มเพื่อนอาจจะถ่ายทอดระเบียบวิธี และคุณค่าที่ผู้ใหญ่ต้องการหรืออาจจะ เป็นไปในรูปตรงข้าม ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นตัวแทนถ่ายทอดคุณค่าของผู้ใหญ่ได้ผลที่สุด ถ้าหากกลุ่ม สนับสนุนระเบียบและคุณค่าขึ้น

4. เอกสารที่เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อ

อิทธิพลของสื่อ หมายถึง กระบวนการการถ่ายทอดวัฒนธรรมและการหาความรู้จากกลุ่ม หนึ่ง อาทิเช่น สื่อมวลชนซึ่งมีหลายประเภท เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หนังสือรายสัปดาห์ นวนิยาย วารสาร เป็นต้น สื่อมวลชนเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่สำคัญและมีส่วนในการจัดเกลาทาง สังคมในด้านต่างๆตั้งแต่เรื่องคุณค่า ความเชื่อแบบของความประเพณี ฯลฯ เช่น ภาพยนตร์กำลัง ภายในบางเรื่องในโทรทัศน์ ทำให้เด็กบางกลุ่มเลียนแบบการต่อสู้ เป็นต้น เห็นได้ชัดว่าในปัจจุบัน ไม่มีบุคคลใดในสภาพแวดล้อมทางสังคมปัจจุบันที่รอดพ้นจากสิ่งเร้าในด้านความคิดหรือพฤติกรรม จากสื่อมวลชนสำหรับสาธารณะชนโดยทั่วไปถือว่า สื่อมวลชนเป็นแหล่งที่คนได้รับความเพลิดเพลิน และความรู้ไปพร้อมกันไป และชีวิตของประชาชนในปัจจุบันดูเหมือนจะต้องพึ่งพาอาศัยสื่อมวลชน นอกจากนั้นสื่อจะแผ่ขยายและมีอิทธิพลต่อครอบครัว ทำให้บุคคลได้รับค่านิยมและวิถีปฏิบัติทั้งด้าน บวกและด้านลบ โดยเฉพาะอิทธิพลของสื่อจากการให้ข่าวสาร สื่อจะมีอิทธิพลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลที่จะมีทัศนคติและแนวโน้มต่อสิ่งได้รับ

สื่อมวลชนก็มีส่วนในการจัดเกลาให้วัยรุ่นเป็นไปตามทางที่ดีตามที่สังคมต้องการแต่ผลเสีย ของสื่อมวลชนก็มีเช่นกัน หากเด็กใช้เวลาในการรับสื่อมากเกินไป สื่อมวลชนบางประเภทมีการ นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมาะสม ไม่ตรงกับความเป็นจริง มุ่งขายข่าวมากเกินไป หรือข่าวสาร นั้นมีภาพและเนื้อหาที่น่าสะพรึงกลัว หวาดเสียว รุนแรง หลอๆ สะเทือนต่อความรู้สึกและจิตใจ อาจส่งผลทำให้เด็กผู้ซึ่งยังอ่อนด้วยวุฒิภาวะและประสบการณ์ เกิดความสับสน หวาดกลัว หลอๆ หรือ เคร่งครัดได้ง่าย

จตุพร เพ็งชัย (2534 : 39) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารกับการพัฒนาเด็กใน เรื่องของทฤษฎีเกี่ยวข้องกับสื่อไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีสั่งเร้าและอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อพฤติกรรมของเด็กเมื่อวิทยุโทรทัศน์ เริ่มแพร่หลายในสหรัฐและยุโรป ช่วงทศวรรษที่ 1940-1950 นักสื่อมวลชน นักการเมือง และ นักวิชาการสื่อสารมวลชน ต่างเชื่อว่าสื่อสารมวลชนมีพลังในการโฆษณาชวนเชื่อ หรือมีอำนาจแบบ เปิดเสรีในการโน้มน้าวในกลุ่มผู้รับสารให้คล้อยตามโดยไม่มีการโต้แย้ง ความเชื่อที่ว่านี้มีพื้นฐาน มาจากทฤษฎีสั่งเร้าที่เห็นว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า และในระยะ เดียวกันนั่นเอง นักวิชาการสื่อสารมวลชนได้นำไปพัฒนาต่อเป็นทฤษฎีเข็มฉีดยา

(Hypodermicneedle) ซึ่งเชื่อว่าสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลโดยตรงและทันทีต่อพฤติกรรมของกลุ่มผู้รับสาร ในสังคมไทย ทฤษฎีเข็มฉีดยาเป็นทฤษฎีที่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยเชื่อว่าวิทยุ โทรทัศน์และสื่อมวลชนประเภทต่างๆ มีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมของเด็ก และประการสำคัญสื่อสารมวลชนได้นำเสนอรูปแบบและเนื้อหาที่ทำให้เด็กเลียนแบบพฤติกรรมในเรื่องของความสัมพันธ์ทางเพศ และพฤติกรรมความรุนแรง

2. ทฤษฎีการปลูกฝังค่านิยมและความเชื่อในกระบวนการการเรียนรู้ของเด็ก แม้ว่าทฤษฎีเข็มฉีดยา จะมีงานวิจัยสนับสนุนเป็นจำนวนมากก็ตามที่ ในช่วงศตวรรษที่ 1960-1970 มีนักวิชาการอเมริกันกลุ่มหนึ่งแสดงความเห็นแย้งว่า ทฤษฎีเข็มฉีดยามีข้อจำกัดอย่างน้อยสองประการ คือ ประการแรก ไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ที่อาจจะมีผลต่อพฤติกรรมกลุ่มผู้รับสาร อาทิ สถานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การอบรมเลี้ยงดู และสภาพของชุมชน พฤติกรรมการเลียนแบบของเด็กอาจจะไม่ได้เกิดจากการดูสื่อเพียงอย่างเดียว อีกประการหนึ่ง ทฤษฎีเข็มฉีดยามุ่งเน้น การหาความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างการรับสื่อกับการกำหนดพฤติกรรมเลียนแบบ ซึ่งมองข้ามประเด็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการสะสมประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งเด็กได้รับมาสถาบันต่างๆทางสังคม ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าอิทธิพลของสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับ การปลูกฝังค่านิยมและความเชื่อแก่สมาชิกของสังคม (Cultivation Theory) อิทธิพลในลักษณะนี้ จึงเป็นอิทธิพลที่สะสมต่อเนื่องลึกซึ้ง และมีผลระยะยาว

งานวิจัยเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสื่อมวลชน

พรทิพย์ ท้วมเรีงรัมย์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของสื่อมวลชนเพื่อความบันเทิงต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีลักษณะการใช้สื่อมวลชนทุกประเภทที่ศึกษา คือหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เทปเพลง การแสดงคอนเสิร์ต และภาพยนตร์ต่อนักศึกษาให้เวลากับวิทยุมากกว่าสื่อประเภทอื่น ส่วนการเลือกรับเนื้อหาจากสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับความพอใจ และความต้องการของแต่ละบุคคล ความต้องการและความพอใจของนักศึกษาก็คือความต้องการทางด้านอารมณ์ การผ่อนคลายความตึงเครียดและความต้องการได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนมากกว่าความต้องการได้รับรู้ความรู้ที่จริงจัง เนื้อหาที่นักศึกษาเลือกรับจากสื่อมวลชนมากที่สุด จึงเป็นรายการเพลง มิวสิค วิดีโอ รายการปฏิณกะบันเทิงและรายการเกมส์โชว์ โดยความจริงก็มีได้สนใจกับเนื้อหาตลก แต่จำให้ความสำคัญส่วนบุคคล คือผู้ดำเนินรายการ ผู้ร่วมรายการและคารา และจะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

เริงชัย จงพิพัฒน์สุข (2542 : 111-113) ได้ศึกษาเรื่อง การรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนที่มีผลต่อการกระทำความผิดอาญาของผู้ป่วยจิตเวชคดี โรงพยาบาลนิติจิตเวช ได้ศึกษากับประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ป่วยจิตเวชคดีของโรงพยาบาลนิติจิตเวช จำนวน 106 รายสรุปผลการวิจัยว่า กลุ่มผู้ป่วยจิตเวช พบว่าการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนของกลุ่มผู้ป่วยทางจิตเวชคดี ซึ่งได้กระทำความผิด

เกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ มีดังนี้ กลุ่มผู้ป่วยจิตเวชคดีส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารจากหนังสือ คอลัมน์ข่าวอาชญากรรม และกระทำความผิดอาญาในเวลากลางคืนมากที่สุด ติดตามข่าวสารจาก โทรทัศน์รายการมวล รวมทั้งชอบดูภาพยนตร์และวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับการใช้กำลังรุนแรงต่อสู้กัน และการกระทำความผิดทางอาญาเวลาเย็นมากที่สุด ส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นวิดีโอเกม กลุ่มผู้ป่วยจิตเวชคดี ทั้งหมดไม่เคยใช้คอมพิวเตอร์ในระบบอินเตอร์เน็ตในการรับรู้ข่าวสาร และติดตามการรับรู้ข่าวสาร มากกว่าสื่ออื่นๆ กลุ่มผู้ป่วยจิตเวชคดี ส่วนใหญ่กระทำความผิดคนเดียว ทำร้ายร่างกาย และฆ่า ผู้เสียหาย ใช้อาวุธปืนในการกระทำ ไม่ใชยานพาหนะและไม่ได้ใคร่ครองไว้ก่อนกระทำความผิด ส่วนใหญ่ทำผิดเวลาเย็น ในเคหะสถาน และเป็นที่เปลี่ยว กลุ่มผู้ป่วยจิตเวชคดี ชอบรับรู้ข่าวสารจาก โทรทัศน์มากที่สุด

สุธีรา น้าเอี่ยม (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของโทรทัศน์ในทางลบ โดยเฉพาะ รายการโฆษณาสุราทางโทรทัศน์ พบว่าเด็กวัยรุ่นดูโฆษณาแล้วเชื่อว่าการดื่มสุราเป็นสิ่งที่ปฏิบัติต่อกันโดยทั่วไปและเป็นบรรทัดฐานสำหรับสถานการณ์บางอย่าง เช่น งานออกสังคมต่างๆ การดูภาพ โฆษณาสุราที่ให้ภาพพจน์ที่ดีต่อการดื่มสุรา มีผลต่อการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อสุราของวัยรุ่นปัจจุบัน เป็นโลกไร้พรมแดน การติดต่อสื่อสาร สื่อสารมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญที่เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในชีวิตประจำวันของมนุษย์ซึ่งมีคุณและโทษขึ้นอยู่กับ การรับสารและการใช้สารนั้นจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า อิทธิพลของสื่อมีบทบาทและส่งผลกระทบต่อ การรับรู้และพฤติกรรม การแสดงออกของบุคคลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชนที่ยังขาดวิจารณญาณ ในการในการรับสื่อต่างๆ อิทธิพลจากสื่อจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ มีบทบาทต่อความรู้สึนึกคิดและอารมณ์ จึงเป็นปัจจัยที่ควรศึกษาว่าอิทธิพลที่รับจากสื่อ ส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด

5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว

(1) ทฤษฎีสัญชาตญาณที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Instinct Theories of Aggression) ฟรอยด์ (Freud) ให้แนวคิดที่ว่าความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณที่เกิดขึ้นภายในตัวมนุษย์ไม่ได้เกี่ยวกับ เหตุการณ์ภายนอก หรือ มนุษย์เป็นผู้ที่ก้าวร้าวเสมอโดยไม่เลือกสถานการณ์ โดยที่สัญชาตญาณมี 2 ประเภท คือ สัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life Instinct) และสัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct) ฟรอยด์ดังกล่าวไว้ดีกว่าถ้าหากความก้าวร้าวที่เป็นธรรมชาติมนุษย์นั้นได้แสดง ออกมา ก็จะเป็นความก้าวร้าวและการทำลาย แต่ถ้าความก้าวร้าว นั้นหันกลับเข้าตัวคนก็จะทำให้ฆ่าตัวตายได้ (คมคาย อนุจันทร์, 2538 : 20) ทั้งนี้เป็นการหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะตามความคิดของฟรอยด์มันเป็นสถานะที่เกิดมาพร้อมกับร่างกาย จนเรียกว่าเป็นสัญชาตญาณ (นพมาศ ชีรเวทิน, 2534 : 105)

(2) ทฤษฎีความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ (Frustration Aggression Theory) ทฤษฎีนี้มาจากความเชื่อของดอลลาร์ด และมิลเลอร์ (Dollard and Miller) ที่เชื่อว่า ความก้าวร้าวของบุคคลมี

สาเหตุมาจากความคับข้องใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคคลไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย และการที่บุคคลมีความคับข้องใจสะสมอยู่ตลอดเวลาจะทำให้บุคคลนั้นเกิดความก้าวร้าวในที่สุด (คมคาย อนุจันทร์, 2538 : 24) ความคับข้องใจสามารถทำให้เกิดความก้าวร้าว แต่ความก้าวร้าวนี้ไม่จำเป็นต้องแสดงออกมาทางพฤติกรรมภายนอก บ่อยครั้งที่ถูกซ่อนเร้นไว้ เมื่ออินทรีย์ไม่แน่ใจว่าถ้าแสดงความก้าวร้าว อาจถูกลงโทษหรือได้ตอบกลับมา (Goldstein, 1975) ความคับข้องใจจากค้อนที่ไร้เหตุผล (จรวงศ์ นูรวงศ์, 2533 : 331) ทฤษฎีนี้ได้ชี้ให้เห็นด้วยว่าสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้นแหละที่อาจจะสร้างความคับข้องใจและความก้าวร้าว รวมทั้งพฤติกรรมที่ผิดปกติได้ ยิ่งบีบบังคับมากเท่าใด ความคับข้องใจก็ยิ่งกินใจมากเท่านั้น หากไม่ได้รับการแก้ไขมนุษยชาติได้สถาบันแบบนี้จะมีจิตใจก้าวร้าว และมีพฤติกรรมไม่ปกติ เช่น มีอาการลดถอยไร้เหตุผล ความกดดันยังมีมากเท่าไรสภาวะจิตใจก็จะผิดปกติเท่านั้น (นพมาศ ชีรเวทิน, 2534 : 106-108)

(3) ทฤษฎีสัญชาตญาณความก้าวร้าว (Aggressive Cues Theory) มาจากแนวคิดของเบอร์โควิทซ์ (Berkowitz, 1964 อ้างถึงใน ผ่องพรรณ แววพิเศษ, 2534 : 7) ที่กล่าวว่า รากฐานของคนที่ก้าวร้าว นั้นเกิดจากความคับข้องใจ แต่จะแสดงความก้าวร้าวออกมามากหรือน้อย หรือไม่แสดงเลยนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่มากกระตุ้นที่จะทำให้พฤติกรรมก้าวร้าว กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความคับข้องใจน้อย แต่มาอยู่ในสถานการณ์ที่มีการกระตุ้นมากก็จะเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้หรือถ้าบุคคลมีความคับข้องใจมากแต่อยู่ในสถานการณ์ที่กระตุ้นน้อยก็ไม่เกิดความก้าวร้าว ฉะนั้นวิธีแก้ไขก็คือ การหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะกระตุ้นทำให้เกิดความก้าวร้าว

(4) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) นักจิตวิทยาสังคมเชื่อว่ามนุษย์จะเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวได้เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ แบบดูรา (Bandura, 1973) มีความเห็นว่าเด็กไม่เพียงเรียนรู้อันเป็นผลมาจากรางวัลและการลงโทษโดยตรงเท่านั้น แต่ความสามารถในการเลียนแบบเป็นกลไกอันหนึ่ง ที่ช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นโดยการสังเกต พ่อแม่เป็นตัวแทนที่มีความสำคัญมากที่สุดสำหรับเด็ก ในการเรียนรู้แบบแผนพฤติกรรม ค่านิยม ทักษะคิดและบรรทัดฐานต่างๆ ผู้ปกครองมักจะบอกเด็กว่าการก้าวร้าวต่อผู้อื่นเป็นสิ่งไม่ดี แต่เด็กยังคงสังเกตเห็นผู้ปกครองของตนแสดงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่เสมอ เด็กจึงทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองทำมากกว่าจะทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองสั่งสอนเอาไว้ (คมคาย อนุจันทร์, 2538 : 25) แบบดูราและคนอื่นๆ (Bandura and others, 1961 อ้างถึงใน นพมาศ ชีรเวทิน, 2534 : 111) ชี้ให้เห็นว่าตัวอย่างที่ก้าวร้าวสามารถทำให้เด็กเพิ่มพฤติกรรมก้าวร้าวได้โดยการเลียนแบบ ซึ่งเขาเรียกว่า "imitative aggression" การค้นพบของนักวิชาการกลุ่มนี้ได้ยืนยันว่า สังคมที่คตินั้นจะต้องมีตัวอย่าง (role model) ที่ดีและมีคุณธรรม ทฤษฎีการเรียนรู้ยังชี้แนะว่า พฤติกรรมก้าวร้าวจะถูกกระทำต่อไปก็ต่อเมื่อได้ถูกรักษาไว้ด้วยเงื่อนไขการเสริมแรง โดยที่รางวัลไม่จำเป็นต้องเกิดทุกครั้ง รางวัลที่มีอย่างไม่สม่ำเสมอมีอิทธิพลที่สุดในการคงพฤติกรรมต่อไป และก่อให้เกิดพฤติกรรมในความถี่สูงสุดด้วย (จรวงศ์ นูรวงศ์,

2533 : 363) นั่นก็คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชื่อว่าองค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมก้าวร้าวมี 2 ประการ คือ แม่แบบ (Model) และแรงเสริม (Reinforce) ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว (Feshbach, 1956 อ้างถึงใน คมคาย อนุจันทร์, 2538 : 25)

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวจะเห็นได้ว่า ความก้าวร้าวมีสาเหตุต่างๆ กัน เช่น ทฤษฎีสัญชาตญาณให้แนวคิดที่ว่า ความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากความคับข้องใจ หรือมีสถานการณ์ที่มากระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว อีกทั้งการเรียนรู้ก็ทำให้เกิดความก้าวร้าวได้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและวัยรุ่น

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและวัยรุ่นนั้น นักวิชาการสมัยก่อนพยายามตั้งทฤษฎีขึ้นมาเพื่ออธิบายว่า สาเหตุของการกระทำผิดนั้นอยู่ที่ปัจจัยอย่างใดอย่างหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว (single factor theory) เช่น บ้างก็เชื่อสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ บ้างก็เชื่อความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ บ้างก็เชื่อว่าความยากจนหรือสภาวะทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุของการกระทำผิด เหล่านี้เป็นต้น (สุพัตรา สุภาพ, 2507:3)

ครั้นเมื่อวิชาแขนงสังคมศาสตร์เจริญก้าวหน้ามากขึ้น จึงได้พบความจริงว่าสาเหตุแห่งการกระทำผิดนั้นมีได้มีสาเหตุมาจากปัจจัยประการใดประการหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว แม้กระทั่งการกระทำผิดเดียวหรือประเภทเดียวกันก็อาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการที่แตกต่างกันได้ อย่างไรก็ดี ได้มีผู้พยายามศึกษาและวิจัยถึงสาเหตุของการกระทำผิดและได้สร้างทฤษฎีของตนขึ้นมา ซึ่งมีทฤษฎีที่น่าสนใจและควรแก่การสนใจดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีว่าด้วยลักษณะของบุคคล (personal traits) หรือองค์ประกอบในตัวบุคคล (individual make-up) ที่บกพร่องไม่สมบูรณ์ ทฤษฎีนี้กล่าวว่าลักษณะทางร่างกายก็ดี ลักษณะปัญญาก็ดี ลักษณะอารมณ์ก็ดี และลักษณะอื่นๆ หากได้เป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กเป็นอาชญากรไม่เว้นแต่สิ่งเหล่านี้แปรปรวนหรือบกพร่อง หรือพิการถึงขนาดที่บุคคลไม่อาจจะมีความสัมพันธ์กับสังคมหรือสิ่งแวดล้อมและไม่อาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นได้ เฉพาะในเหตุนี้เท่านั้นที่อาจเป็นมูลเหตุให้คนทำผิด (สุพัตรา สุภาพ, 2515:69 - 70)

2. ทฤษฎีว่าด้วยสาเหตุทางจิต (Psychogenic Theory)

เออร์วิง คอฟแมน (Irving Kaufman, อ้างจาก สุพัตรา สุภาพ, 2515:68-69) ผู้พิพากษาในเมืองบอสตัน (Baker Guidance Center) กล่าวว่า จากประสบการณ์เด็กกระทำผิดที่ผ่านมามีความรู้สึกทางด้านจิตใจและนิสัยใจคอของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ โดยท่านสรุปย่อๆ ให้ฟังว่าเด็กที่กระทำผิดนั้นเป็นผลมาจาก

1. ขาดการอบรมจากพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ตายหรือมีสภาพบ้านแตก หรือไม่อบรมลูกเพียงพอก็ทำให้จิตใจเด็กแข็งกระด้าง
2. มีพัฒนาการทางเพศ ทำให้รู้สึกไม่สบายใจหรือเป็นทุกข์
3. มีความเห็นแก่ตัวจึงเป็นทุกข์

ส่วนมากเด็กวัยรุ่นที่กระทำผิดมักมาจากบ้านแตกหรือพ่อแม่อารมณ์ไม่ดี พ่อแม่ประพฤตินไม่เหมาะสม บุคคลพวกนี้จะให้ความรัก ความปลอดภัยแก่เด็กน้อยที่สุด และมักจะสนองความต้องการแบบไม่สม่ำเสมอ เด็กจึงมีความรู้สึกขาดพ่อแม่ การที่เด็กกระทำผิดจึงมีสาเหตุจากความรู้สึกขาดพ่อแม่ จากสาเหตุดังกล่าวนี้นักจิตวิทยาเห็นว่า เด็กพวกนี้จะมองโลกไปในแง่ร้ายเพราะรู้สึกว่าตนเองได้รับการดูถูกจากสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจะมีน้อย ชอบระราน ชอบการต่อสู้ ชอบยกตัวเอง และมีความรู้สึกกระวนกระวายใจ เด็กพวกนี้จะรู้สึกว่าในชีวิตเขา เขาไม่เคยได้รับอะไรที่เขาปรารถนาเลย

เจกินส์ (Jekins) ได้ทำการสังเกตเด็กวัยรุ่นที่กระทำผิดและให้ข้อสังเกตว่า เด็กวัยรุ่นที่ทำผิดส่วนใหญ่มักจะเกิดจากจิตใจที่สับสนวุ่นวาย เพราะขาดความสัมพันธ์อย่างอบอุ่น ถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว ไม่มีการควบคุม และลักษณะการกระทำผิดก็มักจะอยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนที่มีปัญหาคล้ายๆกัน

3. ทฤษฎีว่าด้วยการคบหาสมาคมกับกลุ่มที่ไม่เหมือนกัน (theory of differential association) ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎีนี้คือ เอ็ดวิน เฮซ.ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin H.Sutherland) กล่าวว่า อัตราส่วนของการกระทำผิดมากน้อยเพียงใดนั้นเป็นผลมาจากลักษณะของการคบหาสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่มและการที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่ม

การที่บุคคลคบหาสมาคมกันในกลุ่มทำให้บุคคลรับเอาค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาถือปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ผิดหรือไม่ผิดนั้นขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของการติดต่อสัมพันธ์

ทฤษฎีนี้ถือว่าพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีนั้นเป็นสิ่งที่ได้รับมาจากการเรียนรู้ตั้งแต่เล็กๆจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต

อย่างไรก็ดี มีผู้โต้แย้งทฤษฎีนี้ว่าไม่สามารถอธิบายได้แจ่มแจ้งถึงสาเหตุของการกระทำผิดในแบบต่างๆ เช่น บุคคลที่มีความคุ้นเคยและเป็นพรรคพวกเดียวกันกับบุคคลที่ประกอบอาชญากรรม แต่เขาผู้นั้นกลับไม่กระทำผิด ซึ่ง Sutherland ก็แก้ว่าเป็นเพราะลักษณะประจำตัวของบุคคล ความกดดัน และการเลือกคบหาบุคคลตามความพอใจ ความประพฤติจึงแตกต่างกันออกไป

4. ทฤษฎีวัฒนธรรมย่อย (subcultures theory) ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎีนี้คือ อัลเบิร์ต เค. โคเฮน (Albert K. Cohen) ทฤษฎีนี้อธิบายได้ว่า การปฏิบัติของเด็กอาจจะขัดแย้งกับแนวทางของ

ผู้ใหญ่ในสังคมนั้น กล่าวคือ เด็กเหล่านั้นจะเรียนรู้เฉพาะวัฒนธรรมย่อยของพวกเขา เช่น การเล่น การแต่งกาย การไว้ทรงผม หรือการแสดงดนตรี เป็นต้น ซึ่งวัฒนธรรมย่อยของพวกเขาเหล่านั้น อาจจะขัดแย้งกับทัศนคติของผู้ใหญ่ (คือผู้ใหญ่เห็นว่าไม่ดีไม่งาม) กลุ่มเด็กพวกนี้จึงเกิดปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมส่วนใหญ่ของสังคม เมื่อเป็นเช่นนี้กลุ่มเด็กจึงหันเข้ามารวมกลุ่มกัน และจะสร้างแบบแผนแห่งพฤติกรรมของตนขึ้นมา ซึ่งพวกเขาคิดว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

โคเฮน อธิบายว่า วัฒนธรรมย่อยของเด็กเหล่านั้นมิได้มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการกระทำหรือพฤติกรรมของตน แต่มุ่งแสดงให้กลุ่มเด็กด้วยกันเห็นว่าคนนั้นเป็นคนเก่งหรือเป็นคนมีความสามารถเพื่อจะได้รับการยกย่องจากบรรดาเพื่อนในกลุ่มของตน เช่น การตั้งตนเป็นหัวหน้าแก๊ง และมีฉายาเรียก ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในหมู่พวกของตน เช่น แดงไบรลีย์ หรือเปียกกีวี เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือในกลุ่มของตน

ทฤษฎีนี้อธิบายให้เข้าใจถึงพฤติกรรมต่างๆของเด็กที่จับกลุ่มกันเป็นพวกเป็นหมู่ และพฤติกรรมของพวกเขาเหล่านั้นเป็นไปในลักษณะที่ฝ่าฝืนระเบียบแบบแผนของสังคมส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้อธิบายได้เฉพาะกลุ่มเด็กชายเท่านั้น เด็กหญิงที่มารวมกลุ่มกันมีพฤติกรรมไปในลักษณะเกรงกลัวไม่เป็นลักษณะเช่นนี้ (ประสาธน์ หลักศิลา, 2515:83)

นอกจากนี้ โคเฮน (Cohen, 1956:12) ยังกล่าวอีกว่า การกระทำผิดของเด็กวัยรุ่นนั้นเป็นการตอบสนองปัญหาของแต่ละคน ซึ่งคนเราทุกคนเกิดมามีปัญหาด้วยกันทั้งนั้น ถ้าครอบครัวเข้มงวดกวดขันกับเด็กมากเกินไปเด็กหาทางออกโดยการไปพบปะเข้ากับกลุ่มเพื่อนฝูงนอกบ้าน แล้วช่วยกันสร้างแบบแผนพฤติกรรมขึ้นมาใหม่เพื่อแก้ปัญหของตนเอง และแบบแผนของพฤติกรรมเช่นนี้จะถ่ายทอดสืบต่อกันไปจากเด็กวัยรุ่นหนึ่งที่เข้าร่วมกับกลุ่ม

ในทางจิตวิทยา เด็กวัยรุ่นที่มีปัญหามักชอบก้าวร้าว ทำลายสิ่งของ หรือพอใจที่จะเห็นผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน และพอใจที่จะฝ่าฝืนระเบียบของสังคม ดังนั้นในวัฒนธรรมย่อย (subculture) ของเด็กพฤติกรรมของเขาจึงมีแนวโน้มที่จะต่อต้านระเบียบแบบแผนของสังคม

5. ทฤษฎีสภาพไร้กฎหมาย (anomie theory) ผู้เริ่มคิดทฤษฎีนี้คือ โรเบิร์ต เค.เมอร์ตัน (Robert K. Merton) โดยแบ่งความต้องการหรือชีวิตทางสังคมของมนุษย์ออกเป็นสองกรณีคือ

1 โครงสร้างทางวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าหมาย (goals) และบรรทัดฐาน (norms) ของแต่ละบุคคล

2 โครงสร้างทางสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งวัดกันตามระดับชั้น โดยดูที่ความร่ำรวย ความมีชื่อเสียง เกียรติยศ และอำนาจ

ทฤษฎีนี้เน้นในเรื่องความสำเร็จของชีวิต โดยถือเอาฐานะความร่ำรวย ความมีชื่อเสียง เกียรติยศและอำนาจมาเป็นตัวตัวกำหนด เมื่อใดก็ตามที่ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่ต้องการกับ

ความถูกต้องของวิธีการที่บรรจุเป้าหมายขาดสะบั้นลง การล่งละเมิดต่อบรรทัดฐานทางสังคมก็จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะพวกคนชั้นต่ำ เช่น พวกที่อาศัยอยู่ตามสลัม ต้องค้ำร่นชวนขวยหาเงินทอง บางครั้งความจำเป็นบีบบังคับอาจจะต้องทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย สภาพการดำเนินชีวิตที่ไร้กฎหมายเป็นสิ่งนำทาง ทำให้ผู้ประพฤตินั้นไม่ออกกระหว่างความถูกต้องชอบธรรมและความผิดมิชอบ อาชญากรรมหรือการกระทำผิดของเด็กก็เกิดจากสภาพความคิดที่ไม่ชอบธรรมนั่นเอง โดยเฉพาะมักจะเกิดในหมู่ผู้ที่ด้อยการศึกษาและทางเศรษฐกิจเสียเป็นส่วนใหญ่

ทฤษฎีนี้บางทีเรียกกันว่า Goals and Meant theory หมายความว่าเมื่อตั้งเป้าหมายไว้อย่างไรก็ต้องพยายามหาทางทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น แม้ว่าวิถีทางนั้นจะไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ตาม ขอให้สำเร็จตามเป้าหมายเป็นใช้ได้ สมมติถ้าตั้งเป้าหมายว่าจะต้องมีชีวิตอยู่อย่างมหาเศรษฐี ก็ต้องพยายามหาทุกวิถีทางให้ร่ำรวยขึ้นมาแม้จะต้องกระทำความผิดต่างๆก็ยอม เช่น ค้ายาเสพติด ลักขโมย คัมคุ่น และอื่นๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม มีผู้กล่าวว่าทฤษฎีสภาพไร้กฎหมายของเมอร์ตันนั้นไม่ได้อธิบายพฤติกรรม การกระทำผิดของเด็กที่กระทำลงไปเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น โดยที่เด็กมิได้คิดมาก่อนว่าตนกระทำความผิดเพราะมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะไปสู่เป้าหมายของสังคมเลย (Sue Titus Reid, 1979:182)

6. ทฤษฎีหลายสาเหตุ (the multiple factor of causality) นักอาชญาวิทยาหลายท่านยอมรับกันว่า การกระทำผิดของบุคคลมิใช่เกิดขึ้นจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่อาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ ทั้งทางด้านชีววิทยาและทางด้านสังคม โดยเฉพาะทางด้านสังคมดูเหมือนจะมีอิทธิพลมากกว่านักอาชญาวิทยาปัจจุบันตั้งข้อสังเกตว่า เด็กที่กระทำความผิดมักจะเป็นเด็กที่พบเห็นแต่การกระทำที่ไม่ถูกต้อง ที่คอยเลี่ยมสอนให้เข้ากระทำความผิดเรื่อยไป ชีวิตที่อดอยากยากแค้นหรือผิดหวัง ขาดความอบอุ่น และอื่นๆ จะช่วยหล่อหลอมชีวิตของเขาให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนร่วมโลกและปลูกฝังค่านิยมที่ผิดๆให้แก่เขา นอกจากนี้ ความกดดันต่างๆ ความทุกข์ทรมานที่เขาได้รับเป็นประจำอาจจะทำให้เขาเกิดความบกร่องทางจิตใจและกระทำความผิดลงไปได้ง่ายขึ้น (Smith and Berlin, 1974:6-8)

ทฤษฎีนี้ถ้าจะว่าไปแล้วออกจะมีคำอธิบายที่กว้างขวาง ไม่ค่อยชี้เฉพาะเจาะจงลงไป ยกแก่การที่จะนำมาประยุกต์ใช้เพื่อควบคุมการกระทำผิดของบุคคล เพราะอะไรก็ดูเหมือนเป็นสาเหตุของการกระทำผิดทั้งสิ้น

7. ทฤษฎีทางจิตวิทยา (psychological theory) ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) นักจิตวิเคราะห์มีความเชื่อว่า บุคคลที่กระทำความผิดคือผู้ที่ปฏิบัติตามสันดานดิบ (id) ขาดการควบคุมขาดสติ ขาดวัฒนธรรมและคุณธรรม (Schafer S. and Knudten R.D., 1970:72)

ซิกมันด์ ฟรอยด์ อธิบายว่าจิตทำหน้าที่ของคนเราแบ่งเป็นสามระบบ คือ

1 สันดานดิบ (id) เป็นส่วนที่ประกอบด้วยความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ คือ ความต้องการทางเพศและความก้าวร้าว เป็นรากฐานของสัญชาตญาณ ที่มีมาแต่กำเนิด เป็นตัวผลักดันให้คนเราแสดงพฤติกรรมออกมาตามความพอใจโดยไม่ฟังเหตุผลใดๆ ทั้งสิ้น มีความอยากอยู่เสมอ เป็นสันดานอย่างสัตว์

2 อีโก้ (ego) เป็นส่วนที่ทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมอันเกิดจากความต้องการของ id ให้แสดงออกในทางที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของสังคม ego เป็นตัวคอยเหนี่ยวรั้ง id ไว้ จึงมีความขัดแย้งกันตลอดเวลา

3 สติ (superego) เป็นส่วนที่เกิดจากการเรียนรู้ทางค่านิยมธรรมของสังคมและการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ในสังคม จึงเป็นตัวที่มีหน้าที่สร้างอุดมคติ (ideal) ที่พึงปรารถนาของสังคมเป็นมโนธรรม (conscience) ที่คอยเตือน ego ให้รู้ว่าสิ่งใดผิดไม่ควรทำ

คนเรานั้นเกิดมาพร้อมกับ id ส่วน ego และ superego นั้นค่อยๆ พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ประสบการณ์ในวัยเด็กและองค์ประกอบทางเพศมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตและชีวิตของมนุษย์มาก ระบบทั้งสามดังกล่าวต้องต่อสู้ มีความขัดแย้ง ต้องปรับตัวกันตลอดเวลา ถ้าการกระทำบางอย่างของคนไม่ถูกต้อง ผิดทำนองคลองธรรม ego ก็คอยห้ามไว้ ไม่ให้ทำ เมื่อถูกห้ามความรู้สึกอยากทำนั้นก็ถูกเก็บกดลงไปในจิตใต้สำนึก (unconscious mind) เมื่อถูกเก็บกดไว้นานๆ บางครั้งเมื่อ ego และ superego อ่อน การกระทำผิดก็อาจเกิดขึ้นได้

ทฤษฎีความก้าวร้าวของทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการรับรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ได้นำกล่าวถึงความก้าวร้าวว่าเป็นพฤติกรรมซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้จากที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งก็คงเถียงไม่ได้ว่ามีส่วนจริงเพราะการทดลองพบอยู่เสมอว่า สิ่งกระตุ้น และตัวอย่างที่ก้าวร้าวสามารถสร้างความก้าวร้าวเพิ่มขึ้นในหนูเด็ก ผู้เขียนเข้าใจว่าถ้าหากตัวอย่างของความก้าวร้าวในสิ่งแวดล้อมสามารถเพิ่มพฤติกรรมก้าวร้าวได้ละก็ สิ่งแวดล้อมที่ก้าวร้าวโดยทั่วไปทางสังคมก็น่าจะมีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ใหญ่เช่นเดียวกัน ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่าถ้าหากเกี่ยวข้องกับความยุติธรรมทางสังคมละก็ มักจะได้รับการยอมรับมากกว่าพฤติกรรมก้าวร้าวที่ไร้ความยุติธรรมและโหดเหี้ยมประเด็นนี้ดูเหมือนจะต้องกล่าวกันด้วยความยี่เยี่ยงถ้าหากจะกล่าวถึงความชอบธรรมและความก้าวร้าวแต่ละประเภท เพราะมันสามารถโยงไปถึงประวัติศาสตร์เป็นพันปีเลยทีเดียว แต่ความก้าวร้าวที่ไม่ชอบธรรมและผิดคือการรังแกผู้อื่น ทำร้ายร่างกายจิตใจเขาโดยไม่ยุติธรรม การข่มขู่บีบบังคับทุกรูปแบบ ฯลฯ ส่วนทฤษฎีการรับรู้ (cognitive theory) ก็สนใจเกี่ยวกับการตีความและการรับรู้ โดยพยายามศึกษาว่าอะไรทำให้คนที่คับแค้นใจอยู่แล้วพาดังเองเข้าไปหาความก้าวร้าว

จากการทบทวนแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว สามารถสรุปได้ว่า ความก้าวร้าวหมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ และ/หรือ เป็นพฤติกรรมทำลายสิ่งของ ทั้งนี้หมายถึงพฤติกรรมที่ได้รับการตัดสิน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว คือ กิตติพงษ์ พัฒนพงศ์ (2538) ได้ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร : การวิเคราะห์เชิงปริมาณทางสังคมจิตวิทยา” โดยศึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และสาอาชีวะในเขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง 12 โรงเรียน จำนวน 1,017 คน ปรากฏผลการศึกษาว่า นักเรียนในกรุงเทพมหานครจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับ 4 ปัจจัยที่ผ่านการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ความใกล้ชิดกับผู้ที่เบี่ยงเบน การยอมรับตัวที่เบี่ยงเบน การเสริมแรง และเพศของนักเรียน

รังสิมา สินะพงษ์พิพิธ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาจากผลของการใช้ตัวแบบในนิทานหุ่นมือต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนุบาลพุทธรักษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน แบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองได้ดูตัวแบบในนิทานประกอบหุ่นมือที่แสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสมและกลุ่มควบคุมได้ดูนิทานประกอบหุ่นมือตามแบบเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงที่ได้ดูตัวแบบในนิทานหุ่นมือที่แสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสม จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่าเด็กที่มีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวสูงที่ได้ดูนิทานประกอบหุ่นมือตามแบบเรียน ทั้งในระยะทดลองและติดตามผลอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูง ที่ได้ดูตัวแบบในนิทานประกอบหุ่นมือที่แสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสม จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะทดลองและติดตามผลงานลดลงกว่าระยะก่อนทดลอง อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพล วังสินธ์ (2542 : 56-57) ได้ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนักเรียนพบว่า 1) วิธีการเลี้ยงดูโดยแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ การเลี้ยงดูแบบให้ความรักแบบประชาธิปไตย แบบควบคุมและแบบทอดทิ้ง พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากเลี้ยงดูบุตร โดยให้ความรักและความเป็นประชาธิปไตย มากกว่าการเลี้ยงดูแบบควบคุม และแบบทอดทิ้ง 2) การเลี้ยงดูแบบรักมาก-ควบคุมมาก พบว่า พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนในชุมชนแออัดสูงกว่าในชนบทและในเมือง 3) การศึกษาอิทธิพลของตัวแปรลักษณะตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อ พบว่า พฤติกรรมตามรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะตัวแปรทำนายทั้งหมด 10 ตัวร่วมกันทำนายความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อ และความสามารถในการคิดหาเหตุผลได้ร้อยละ 7 ถึง ร้อยละ 274) ผลการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนที่มีพฤติกรรมดี พบว่า การให้การอบรมเลี้ยงดูบุตร การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และการให้ความรัก ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเป็นสิ่งจำเป็น โดยให้เหตุผลว่า การ

สัมพันธ์ ทำให้เกิดความรัก ความผูกพันในครอบครัว ความเคารพและสร้างนิสัยที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข วิธีการสร้างสัมพันธ์อาจทำได้ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน หรือมีกิจกรรมพิเศษเป็นครั้งคราว แนวทางในการให้ความรักและสนับสนุนของผู้ปกครองโดยการพูดคุย มีการชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อลูกทำความดี ควบคุมหรือลงโทษบ้างเมื่อทำผิด แต่ต้องชี้แจงเหตุผล ส่วนมากผู้ปกครองส่งเสริมและสนับสนุนในสิ่งที่ถูกต้องโดยไม่บังคับ คอยแนะนำช่วยเหลือ และอธิบายเหตุผลเพื่อตอบปัญหาข้อข้องใจ

สมพร สุทัศน์ย์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวโดยศึกษาในลักษณะของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ทั้งทางตรงและทางอ้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดเอกชนจำนวน 390 คน กลุ่มตัวอย่างสุ่มโดยการสุ่มอย่างง่ายใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่าจำนวน 4 ฉบับ และแบบทดสอบสติปัญญา กลุ่มตัวอย่างได้รับการขอร้องให้ตอบแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู 7 แบบและตอบแบบทดสอบสติปัญญาแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทั้งสี่กลุ่ม สามารถร่วมกันอธิบายร่วมกันอธิบายพฤติกรรมก้าวร้าวได้ประมาณร้อยละ 51 กลุ่มอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูงสุดได้แก่ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนเรียงลำดับลงมาคือ การเสริมแรง การแสดงแบบ การอบรมเลี้ยงดูแลแบบรักตามใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบอำนาจควบคุม ลงโทษทางกาย ให้ความคุ้มครอง และแบบประชาธิปไตย

สรรสุดา มีชั้นช่วง (2544:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 382 คน โดยสุ่มแบบหลายขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจอัตรโนทัศน์ แบบสอบถามและวิธีการปกครอง ชั้นเรียนขงครู แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุ และการวิเคราะห์สาเหตุ (Path Analysis) ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมก้าวร้าวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ตัวแปรคือการให้แรงเสริมการปกครองชั้นเรียนแบบประชาธิปไตย อัตรโนทัศน์ เขตที่อยู่อาศัย ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงต่อการพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ได้แก่การใช้แรงเสริมและการปกครองชั้นเรียนแบบประชาธิปไตยตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงและทางอ้อมต่อการแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวคือ เพศเขตที่อยู่อาศัยและอัตรโนทัศน์ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าว คือ การดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอน การสื่อสารและการเสริมแรง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย

1. หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นระดับปัจเจกบุคคล คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสวนอนันต์ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ในเขตบางกอกน้อย มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 916 คน แบ่งได้ดังนี้

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับชั้น (คน)		
			ม.1	ม.2	ม.3
1.	โรงเรียนสวนอนันต์	916	ชาย 174	ชาย 152	ชาย 160
			หญิง 150	หญิง 137	หญิง 143
			รวม 324	รวม 289	รวม 303

3. กลุ่มตัวอย่าง

3.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane (ประคอง กรมสูตร , 2538) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$\frac{n}{1 + N(e)^2} = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = แทนขนาดของประชากรทั้งหมดที่ศึกษา (916 คน)

e = แทนความคลาดเคลื่อนจากกลุ่มตัวอย่าง 0.05
(ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร กลุ่มที่ 1 นักเรียนม. 1} &= \frac{916}{1 + 916(0.05)^2} \\ &= 76 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กลุ่มที่ 2 นักเรียนม. 2} &= \frac{916}{1 + 916(0.05)^2} \\ &= 97 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กลุ่มที่ 3 นักเรียนม. 3} &= \frac{916}{1 + 916(0.05)^2} \\ &= 106 \end{aligned}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับชั้น					
ม.1		ม.2		ม.3	
ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
324	76	289	97	303	106

คำนวณขนาดตัวอย่างตามสูตรดังกล่าว ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 279 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ดังกล่าวนี้นำมาสร้างขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยตามหัวข้อ

ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
ของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย ซึ่งประกอบด้วยชั้นตอนต่าง ๆ 2 ส่วนด้วยกัน
ประกอบด้วย

4.1 แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัวดังนี้

- ข้อมูลส่วนตัวบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ของนักเรียน ฐานะทาง
เศรษฐกิจของครอบครัว ความเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ในครอบครัว การประกอบ
อาชีพของบิดามารดา สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ลักษณะที่พักอาศัย สภาพโรงเรียนและครู
อิทธิพลของสื่อ มีจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- แบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าวด้าน กาย วาจา ใจ แบบสอบถามมีลักษณะเป็น
แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

มีจำนวนทั้งหมด 29 ข้อ

4.2 การสร้างแบบวัดตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ

4.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

4.2.2 สร้างแบบวัดให้เป็นไปตามพฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.2.3 นำแบบวัดเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
ยิ่งขึ้น

4.2.4 นำแบบวัดไปใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัด
กรมสามัญศึกษาจังหวัดกรุงเทพฯ โรงเรียนสวนอนันต์เขตบางกอกน้อย

4.2.5 พิมพ์แบบวัดฉบับจริง

4.2.6 นำแบบวัดไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.7 ตรวจสอบให้คะแนนแบบวัด โดยทุกข้อถ้าตอบ ทำมากที่สุดให้ 5 คะแนน
ทำมากให้ 4 คะแนน ทำปานกลางให้ 3 คะแนน ทำน้อยให้ 2 คะแนน ทำน้อยที่สุด 1 คะแนน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือกับอาจารย์ฝ่ายปกครองจากโรงเรียนสวนอนันต์ที่ไปเก็บ

ข้อมูล

5.2 ผู้วิจัยได้ชี้แจงอาจารย์ฝ่ายปกครอง ให้เข้าใจ และทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ในโรงเรียนสวนอนันต์ เขตบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 279 ชุด โดยมีขั้นตอนรายละเอียดดังนี้

5.3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสวนอนันต์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกรุงเทพ

5.3.2 ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนสวนอนันต์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกรุงเทพ

5.3.3 การคัดเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยจะประสานงานและชี้แจงผ่านอาจารย์ฝ่ายปกครองเพื่อเก็บข้อมูลจากนักเรียน โดยการสุ่มนักเรียนในแต่ละระดับ ให้ได้จำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้คำนวณไว้ ตามสัดส่วนจำนวนในแต่ละระดับชั้นเน้นการกระจายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมนักเรียนทั้งหมด จนได้กลุ่มตัวอย่างครบถ้วนตามจำนวนที่ต้องการในแต่ละชั้นเรียน

5.3.4 ชี้แจงวัตถุประสงค์และการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย และเน้นในเรื่องการรักษาความลับของข้อมูลที่ได้ เน้นเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น

5.3.5 ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของแบบสอบถาม เพื่อนำมาประเมินผลและวิเคราะห์ต่อไป

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ spss for windows ดังนี้

6.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับชั้นเรียน ฐานทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อน พฤติกรรมที่แสดงออก สภาพแวดล้อมบริเวณที่พักอาศัย สภาพโรงเรียนและสื่อมาวิเคราะห์หาจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าวมาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย Mean ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยวิเคราะห์รวมทุกด้าน

6.3 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสื่อ จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
χ^2	แทน ไคสแควร์ (Chi-Square)
df	แทน ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
p	แทน ค่าใช้ในการพิจารณานัยสำคัญทางสถิติ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของนักเรียน

ตอนที่ 2 การศึกษาระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู วิธีการตัดสินใจคบเพื่อน พฤติกรรมที่เพื่อนแสดงออก สภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัย สภาพโรงเรียน และสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน มาวิเคราะห์หาจำนวนและร้อยละ ปรากฏผล ดังตาราง ตาราง 1. จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนตัว

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	158	56.63
1.2 หญิง	121	43.37
รวม	279	100.00
2. ระดับชั้นเรียน		
2.1 มัธยมศึกษาปีที่ 1	76	27.24
2.2 มัธยมศึกษาปีที่ 2	97	34.77
2.3 มัธยมศึกษาปีที่ 3	106	37.99
รวม	279	100.00
3. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว		
3.1 ต่ำกว่า 10,000	12	4.30
3.2 10,001 – 30,000	225	80.65
3.3 30,001 ขึ้นไป	27	14.38
รวม	279	100.00
4. สถานภาพในครอบครัว		
4.1 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	161	57.71
4.2 บิดามารดาหย่าร้าง	52	18.64
4.3 บิดามารดาแยกกันอยู่	50	17.92
4.4 บิดามารดาเสียชีวิต	16	5.73
รวม	279	100.00

ตาราง 1. (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. การอบรมเลี้ยงดู		
5.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเหตุผล	119	42.65
5.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ	37	13.26
5.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักเอาใจใส่ห่วงใย	123	44.09
รวม	279	100.00
6. วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อน		
6.1 คบเพราะฐานะ	29	10.39
6.2 เพื่อนคอยเอาอกเอาใจ	40	14.34
6.3 อุปนิสัยใกล้เคียงกัน	146	52.33
6.4 ถูกชะตาเห็นแล้วอยากทำความรู้จัก	64	22.94
รวม	279	100.00
7. พฤติกรรมที่เพื่อนแสดงออก		
7.1 สมควรทำตาม	91	32.62
7.2 ไม่สมควรทำตาม	116	41.58
7.3 สมควรทำตามและเอาเป็นแบบอย่าง	47	16.85
7.4 มีเหตุผลในการทำตามแบบอย่าง	25	8.96
รวม	279	100.00
8. สภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัย		
8.1 บริเวณบ้านจัดสรร/ทาวน์เฮาส์	54	19.35
8.2 บริเวณชุมชนแออัด	109	39.07
8.3 บริเวณเขตอุตสาหกรรม	49	17.56
8.4 แหล่งการค้าขาย หมาฉนวน	35	12.54
8.5 แฟลต/อพาร์ทเมนต์	32	11.47
รวม	279	100.00
9. สภาพโรงเรียน		
9.1 แออัดอยู่ในชุมชน	150	53.76
9.2 สะอาด ร่มรื่น	65	23.30
9.3 มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	64	22.94
รวม	279	100.00

ตาราง 1. (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10. สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม		
10.1 หนังสือพิมพ์ นิตยสาร	134	48.03
10.2 หนังสือการ์ตูน	33	11.83
10.3 โทรทัศน์	112	40.14
รวม	279	100.00

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 1 พบว่า นักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.63 กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 37.99 มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 80.65 มีสถานภาพในครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 57.71 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักเอาใจใส่ห่วงใย คิดเป็นร้อยละ 44.09 มีวิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนแบบอุปนิสัยใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 52.33 มีความคิดที่ไม่สมควรทำตามพฤติกรรมที่เพื่อนแสดงออก คิดเป็นร้อยละ 41.58 มีสภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัยบริเวณชุมชนแออัด คิดเป็นร้อยละ 39.07 มีสภาพโรงเรียนบริเวณแออัดอยู่ในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 53.76 และสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน คือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร คิดเป็นร้อยละ 48.03

ตอนที่ 2 การศึกษาระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน
สวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ในตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำผลจากการตอบแบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าว มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยวิเคราะห์รวม ทุกด้าน และจำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังตาราง 2 – 5

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมก้าวร้าว โดยรวมทุกด้าน

พฤติกรรมก้าวร้าว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ด้านกาย	3.43	0.98	ปานกลาง
2. ด้านวาจา	3.18	1.00	ปานกลาง
3. ด้านใจ	3.33	0.92	ปานกลาง
รวม	3.24	0.97	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยพฤติกรรมก้าวร้าวด้านกาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.43$) รองลงมา คือ ด้านใจ ($\bar{X} = 3.33$) และด้านวาจา ($\bar{X} = 3.18$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านกาย

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านกาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. เวลาฉันเล่นกับเพื่อนมักมีเรื่องทะเลาะกันเป็นประจำ	3.52	0.98	มาก
2. ถ้าใครมาแกล้งยึนขวางทางจะดักให้เค้าพ้นทางเดิน	3.34	0.94	ปานกลาง
3. เวลาที่ฉันโกรธไม่มีใครกล้าเล่นด้วย	3.49	0.94	ปานกลาง
4. ถ้าฉันอยากได้ของเล่นจะแย่งจากเพื่อนทันที	3.20	0.92	ปานกลาง
5. ฉันชอบทำร้ายตนเองเมื่อ ไม่สามารถทำร้ายผู้อื่นได้	3.30	0.95	ปานกลาง
6. ฉันเคยตะคอกหรือหยิกข่วนคนที่มาทำร้ายฉัน	3.40	0.93	ปานกลาง
7. ถ้าใครมาแกล้งฉันจะได้ตอบทันทีเมื่อถูกทำร้าย	3.98	1.05	มาก
8. ฉันจะต่อสู้กับคนอื่นทันทีเมื่อถูกทำร้าย	3.96	1.10	มาก
9. ฉันเคยเอาของที่เพื่อนเกลียดชังหรือกลัวไปใส่ไว้ในโต๊ะเพื่อน	3.20	0.81	ปานกลาง
10. ฉันเคยเอาสิ่งของ เช่น หมัด หรือ หนังสือตีเข้ามาในโรงเรียน โดยที่ครูไม่รู้	3.23	0.89	ปานกลาง
11. เมื่อใครมาด่าฉันเมื่อทำผิดพลาด ก็จะได้ตอบอย่างรุนแรงทันที	3.29	0.88	ปานกลาง
12. ฉันมักทำเสียงดังในห้องเรียน	3.31	0.89	ปานกลาง
13. ฉันเคยรังแกเพื่อน เช่น ดึงผม เลื่อนเก้าอี้ หรือทำอย่างอื่นให้เดือดร้อน	3.34	0.99	ปานกลาง
รวม	3.43	0.98	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านกาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับถ้าใครมาแกล้งฉันจะได้ตอบทันทีเมื่อถูกทำร้าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ ฉันจะต่อสู้กับคนอื่นทันทีเมื่อถูกทำร้าย ($\bar{X} = 3.96$) และเวลาฉันเล่นกับเพื่อนมักมีเรื่องทะเลาะกันเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.52$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านวาจา

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านวาจา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. เมื่อใครมาทำอะไรไม่ถูกใจฉันจะตะคอกใส่ทันที	3.32	0.85	ปานกลาง
2. เมื่อมีคนมาคุยเสียงดังฉันตะโกนแข่งทันที	3.49	0.88	ปานกลาง
3. เวลาที่ฉันโกรธไม่มีใครกล้าเล่นด้วย	3.33	0.83	ปานกลาง
4. ฉันชอบทำสิ่ง ตรงกันข้ามกับคำสั่ง	3.23	0.81	ปานกลาง
5. ฉันมักพูดคำหยาบเสมอในขณะที่ฉันโกรธ	3.39	0.95	ปานกลาง
6. ฉันมักทำเสียงดังรบกวนเพื่อนในห้องเรียน	3.24	0.80	ปานกลาง
7. ฉันจะได้เสียงเพื่อเอาชนะคนที่ขัดแย้ง	3.33	0.88	ปานกลาง
8. ฉันมักจะพูดเสียงดังเอะอะเสมอโดยไม่สนใจความรู้สึกคนอื่น	3.19	0.84	ปานกลาง
9. ถ้าใครทำอะไรไม่ถูกใจฉันก็ตะคอกใส่ทันที	3.29	0.86	ปานกลาง
10. เมื่อเถียงกับเพื่อน และต้องเอาชนะให้ได้	3.39	0.93	ปานกลาง
11. ฉันมักพูด ทุ หรือ มึงกับผู้ใหญ่	2.25	1.33	น้อย
รวม	3.18	1.00	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านวาจา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับเมื่อมีคนมาคุยเสียงดังฉันตะโกนแข่งทันที มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมา คือ ฉันมักพูดคำหยาบเสมอในขณะที่ฉันโกรธ เมื่อเถียงกับเพื่อน และต้องเอาชนะให้ได้ ($\bar{X} = 3.39$) และเวลาที่ฉันโกรธไม่มีใครกล้าเล่นด้วย ฉันมักจะพูดเสียงดังเอะอะเสมอโดยไม่สนใจความรู้สึกคนอื่น ($\bar{X} = 3.33$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านใจ

พฤติกรรมก้าวร้าวด้านใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. เพื่อนๆ ในกลุ่มใครๆ ก็กลัวจนทั้งนั้น	3.22	0.87	ปานกลาง
2. ฉันโกรธเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข	3.25	0.92	ปานกลาง
3. เมื่อฉันไม่ชอบเพื่อนคนไหนฉันมักจะพูดสับประมาทให้เขาเจ็บใจ	3.24	0.90	ปานกลาง
4. ฉันเคยขู่จะทำร้ายคนที่ทำให้ฉันได้รับความเดือดร้อน	3.43	0.87	ปานกลาง
5. เมื่อใครทำให้ฉันเจ็บฉันจะอาฆาตเค้นทัณฑ์	3.47	1.02	ปานกลาง
6. เมื่อเพื่อนทำให้ฉันโกรธ ฉันจะคิดทันทีว่าเพื่อนคนนั้น คือ ศัตรู	3.35	0.90	ปานกลาง
รวม	3.33	0.92	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับ เมื่อใครทำให้ฉันเจ็บฉันจะอาฆาตเค้นทัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมา คือ ฉันเคยขู่จะทำร้ายคนที่ทำให้ฉันได้รับความเดือดร้อน ($\bar{X} = 3.43$) และเมื่อเพื่อนทำให้ฉัน โกรธ ฉันจะคิดทันทีว่าเพื่อนคนนั้น คือ ศัตรู ($\bar{X} = 3.35$)

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ผลทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายด้านและ โดยรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ผลปรากฏดังตาราง 6 – 9

ตาราง 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคลกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ปัจจัยด้านส่วนบุคคล	พฤติกรรมก้าวร้าว					χ^2	df	p
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. เพศ						2.76	4	0.60
1.1 ชาย	1	8	94	51	3			
	0.36%	2.88%	33.81%	18.35%	1.08%			
1.2 หญิง	3	6	77	34	1			
	1.08%	2.16%	27.70%	12.23%	0.36%			
2. ระดับชั้น						24.63**	8	0.00
2.1 มัธยมศึกษาปีที่ 1			46	28	2			
			16.55%	10.07%	0.72%			
2.2 มัธยมศึกษาปีที่ 2		2	67	26	1			
		0.72%	24.10%	9.35%	0.36%			
2.3 มัธยมศึกษาปีที่ 3	4	12	58	31	1			
	1.44%	4.32%	20.86%	11.15%	0.36%			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า นักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 33.81 และ 27.70 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 16.55, 24.10 และ 20.86 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า ระดับชั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ ระดับชั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ปัจจัยด้านครอบครัว	พฤติกรรมก้าวร้าว					χ^2	df	p
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1.ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว			6	6		8.55	12	0.74
1.1 ขาดจน			2.16%	2.16%				
1.2 ปานกลาง	3	13	139	67	3			
	1.08%	4.68%	50.00%	24.10%	1.08%			
1.3 ค่อนข้างดี	1	1	17	7				
	0.36%	0.36%	6.12%	2.52%				
1.4 ดี			9	5	1	18.87	12	0.09
			3.24%	1.80%	0.36%			
2. สถานภาพในครอบครัว								
2.1 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	4	9	99	46	2			
	1.44%	3.24%	35.61%	16.55%	0.72%			
2.2 บิดามารดาหย่าร้าง			28	24				
			10.07%	8.63%				
2.3 บิดามารดาแยกกันอยู่		5	33	11	1			
		1.80%	11.87%	3.96%	0.36%			
2.4 บิดามารดาเสียชีวิต			11	4	1			
			3.96%	1.44%	0.36%			
3. การอบรมเลี้ยงดู						14.96	8	0.06
3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเหตุผล	1	7	66	43	2			
	0.36%	2.52%	23.74%	15.47%	0.72%			
3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ			20	17				
			7.19%	6.12%				
3.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักเอาใจใส่ห่วงใย	3	7	85	25	2			
	1.08%	2.52%	30.58%	8.99%	0.72%			

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยากจน ปานกลาง ค่อนข้างดี และดีส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 2.16, 50.00, 6.12 และ 3.24 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

นักเรียนที่มีสถานภาพในครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดามารดาหย่าร้าง บิดามารดาแยกกันอยู่ และบิดามารดาเสียชีวิต ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 35.61, 10.07, 11.87 และ 3.96 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเหตุผล แบบใช้อำนาจ และแบบให้ความรักเอาใจใส่ห่วงใย ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 23.74, 7.19 และ 30.58 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า การอบรม เลี้ยงดูไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

ตาราง 8 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	พฤติกรรมก้าวร้าว					χ^2	df	p
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อน						32.60**	12	0.00
1.1 คบเพราะฐานะ			12	16	1			
			4.32%	5.76%	0.36%			
1.2 เพื่อนคอยเอาอกเอาใจ		1	19	18	2			
		0.36%	6.83%	6.47%	0.72%			
1.3 อุปนิสัยใกล้เคียงกัน	3	5	99	37	1			
	1.08%	1.80%	35.61%	13.31%	0.36%			
1.4 ถูกชะตาเห็นแล้วอยากทำความรู้จัก	1	8	41	14				
	0.36%	2.88%	14.75%	5.04%				
2. พฤติกรรมที่เพื่อนแสดงออก						15.86	12	0.19
2.1 สมควรทำตาม	2	6	48	33	2			
	0.72%	2.16%	17.27%	11.87%	0.72%			
2.2 ไม่สมควรทำตาม	1	4	78	30	2			
	0.36%	1.44%	28.06%	10.79%	0.72%			
2.3 สมควรทำตามและเอาเป็นแบบอย่าง	1	1	26	19				
	0.36%	0.36%	9.35%	6.83%				
2.4 มีเหตุผลในการทำตามแบบอย่าง		3	19	3				
		1.08%	6.83%	1.08%				
3. สภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัย						15.84	16	0.46
3.1 บริเวณบ้านจัดสรร/ทาวน์เฮาส์	1	2	31	19	1			
	0.36%	0.72%	11.15%	6.83%	0.36%			
3.2 บริเวณชุมชนแออัด	2	7	68	30	1			
	0.72%	2.52%	24.46%	10.79%	0.36%			
3.3 บริเวณเขตอุตสาหกรรม		1	24	22	2			
		0.36%	8.63%	7.91%	0.72%			
3.4 แหล่งการค้าขายหนาแน่น	1	2	24	8				
	0.36%	0.72%	8.63%	2.88%				

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	พฤติกรรมก้าวร้าว					χ^2	df	p
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
3. สภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัย (ต่อ)								
3.5 แพลต/อพาร์ตเมนต์		2	24	6				
		0.72%	8.63%	2.16%		22.25**	8	0.00
4. สภาพโรงเรียน								
4.1 แออัดอยู่ในชุมชน	2	7	77	60	4			
	0.72%	2.52%	27.70%	21.58%	1.44%			
4.2 สะอาด ร่มรื่น	1	2	45	17				
	0.36%	0.72%	16.19%	6.12%				
4.3 มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	1	5	49	8				
	0.36%	1.80%	17.63%	2.88%				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า นักเรียนที่มีวิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนแบบคบเพราะฐานะ เพื่อนคอยเอาอกเอาใจ อุปนิสัยใกล้เคียงกัน และถูกชะตาเห็นแล้วอยากทำความรู้จัก มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 4.32, 6.83, 35.61 และ 14.75 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

นักเรียนมีความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เพื่อนแสดงออกมา สมควรทำตาม ไม่สมควรทำตาม สมควรทำตามและเขาเป็นแบบอย่าง และมีเหตุผลในการทำตามแบบอย่าง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 17.27, 28.06, 9.35และ 6.83 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

นักเรียนมีสภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัยบริเวณบ้านจัดสรร/ทาวน์เฮาส์ บริเวณชุมชนแออัด บริเวณเขตอุตสาหกรรม แหล่งการค้าขายหนาแน่น และแพลต/อพาร์ตเมนต์ส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 11.15, 24.46, 8.63 และ 8.63

ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัยไม่มี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

นักเรียนมีสภาพโรงเรียนแออัดอยู่ในชุมชน สะอาด ร่มรื่น และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 27.70, 16.19 และ 17.63 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมี ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ สภาพโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

ตาราง 9 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ปัจจัยด้านสื่อ	พฤติกรรมก้าวร้าว					χ^2	df	p
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม								
1.1 หนังสือพิมพ์ นิตยสาร	4	5	79	43	2	17.48*	8	0.03
	1.44%	1.80%	28.42%	15.47%	0.72%			
1.2 หนังสือการ์ตูน		1	14	17	1			
		0.36%	5.04%	6.12%	0.36%			
1.3 โทรศัพท์		8	78	25	1			
		2.88%	28.06%	8.99%	0.36%			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่า นักเรียนมีสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม คือ หนังสือ การ์ตูน มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 6.12 ส่วนหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และ โทรศัพท์มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.42 และ 28.06 ตามลำดับ เมื่อ ทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร “ สรุปได้ตามหัวข้อวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนอนันต์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนสวนอนันต์

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว
2. ปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว
3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว
4. ปัจจัยของสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสวนอนันต์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัด กรุงเทพฯ จำนวน 916 ราย
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัด กรุงเทพฯ โรงเรียนสวนอนันต์ จำนวน 279 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัวดังนี้

- ข้อมูลส่วนตัวบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ของนักเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ในครอบครัว การประกอบอาชีพของบิดามารดา สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ลักษณะที่พักอาศัย สภาพโรงเรียนและครู อิทธิพลของสื่อ มีจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- แบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าวด้าน กาย วาจา ใจ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ มีจำนวนทั้งหมด 29 ข้อ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ spss for windows ดังนี้

1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อน พฤติกรรมที่แสดงออก สภาพแวดล้อมบริเวณที่พักอาศัย สภาพโรงเรียนและสื่อวิเคราะห์หาจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage)

2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าวมาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย Mean ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยวิเคราะห์รวมทุกด้าน

3 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสื่อ จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square)

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า พฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 3 ด้านคือ ด้านกาย ด้านใจ และด้านวาจา

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1.1 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านกาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับถ้าใครมาแกล้งฉันจะได้อตอบทันทีเมื่อถูกทำร้าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ ฉันจะต่อสู้กับคนอื่นทันทีเมื่อถูกทำร้าย และเวลาฉันเล่นกับเพื่อนมักมีเรื่องทะเลาะกันเป็นประจำ

1.2 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านวาจา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับเมื่อมีคนมาคุยเสียงดังฉันตะโกนแข่งทันที มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมา คือ ฉันมักพูดคำหยาบเสมอในขณะที่ฉันโกรธ เมื่อเถียงกับเพื่อน และต้องเอาชนะให้ได้ และเวลาที่ฉันโกรธไม่มีใครกล้าเล่นด้วย ฉันมักจะพูดเสียงดังเอะอะเสมอโดยไม่สนใจความรู้สึกคนอื่น

1.3 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับ เมื่อใครทำให้ฉันเจ็บฉันจะอาฆาตเค้นทันที มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมา คือ ฉันเคยขู่ว่าจะทำร้ายคนที่ทำให้ฉันได้รับความเดือดร้อน และเมื่อเพื่อนทำให้ฉันโกรธ ฉันจะคิดทันทีว่าเพื่อนคนนั้นคือ ศัตรู

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสื่อ กับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสื่อ กับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมทุกด้าน

2.1 ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า เพศ ไม่มี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษา ปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า ระดับชั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ ระดับชั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.2 ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยากจน ปานกลาง ก่อนข้างดี และดีส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่มีสถานภาพในครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดามารดาหย่าร้าง บิดามารดาแยกกันอยู่ และบิดามารดาเสียชีวิต ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเหตุผล แบบใช้อำนาจ และแบบให้ความรักเอาใจใส่ห่วงใย ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.3 ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนที่มีวิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนแบบ คบเพราะฐานะเพื่อนคอยเอาอกเอาใจ อุปนิสัยใกล้เคียงกัน และถูกชะตาเห็นแล้วอยากทำความรู้จัก มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนมีความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เพื่อนแสดงออกว่า สมควรทำตาม ไม่สมควรทำตาม สมควรทำตามและเอาเป็นแบบอย่าง และมีเหตุผลในการทำตามแบบอย่าง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

นักเรียนมีสภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัยบริเวณบ้านจัดสรร/ทาวน์เฮาส์ บริเวณชุมชนแออัด บริเวณเขตอุตสาหกรรม แหล่งการค้าขายหนาแน่น และแฟลต/อพาร์ทเมนต์ส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนมีสภาพโรงเรียนแออัดอยู่ในชุมชนสะอาด ร่มรื่น และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ สภาพโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.4 ผลการวิเคราะห์ นักเรียนมีสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม คือ หนังสือการ์ตูน มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับมาก ส่วนหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และโทรทัศน์มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่

ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า พฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 3 ด้านคือ ด้านกาย ด้านใจ และด้านวาจา

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1.1 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านกาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับ ถ้าใครมาแกล้งฉันจะได้ตอบทันทีเมื่อถูกทำร้าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ ฉันจะต่อสู้กับคนอื่นทันทีเมื่อถูกทำร้าย และเวลาฉันเล่นกับเพื่อนมักมีเรื่องทะเลาะกันเป็นประจำ

1.2 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านวาจา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับ เมื่อมีคนมาคุยเสียงดังฉันจะโกนแข่งทันที มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมา คือ ฉันมักพูดคำหยาบเสมอในขณะที่ฉันโกรธ เมื่อเถียงกับเพื่อน และต้องเอาชนะให้ได้ และเวลาที่ฉันโกรธไม่มีใครกล้าเล่นด้วย ฉันมักจะพูดเสียงดังเอะอะเสมอโดยไม่สนใจความรู้สึกคนอื่น

1.3 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับ เมื่อใครทำให้ฉันเจ็บฉันจะอาฆาตแค้นทันที มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมา คือ ฉันเคยขู่ว่าจะทำร้ายคนที่ทำให้ฉันได้รับความเดือดร้อน และเมื่อเพื่อนทำให้ฉันโกรธ ฉันจะคิดทันทีว่าเพื่อนคนนั้นคือ ศัตรู

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครผลทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมทุกด้าน

2.1 ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษา ปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า ระดับชั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ ระดับชั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.2 ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยากจน ปานกลาง ค่อนข้างดี และดีส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่มีสถานภาพในครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดามารดาหย่าร้าง บิดามารดาแยกกันอยู่ และบิดามารดาเสียชีวิต ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเหตุผล แบบใช้อำนาจ และแบบให้ความรักเอาใจใส่หัวใจ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า การอบรม เลี้ยงดูไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.3 ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนที่มีวิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนแบบคบเพราะฐานะเพื่อนคอยเอาอกเอาใจ อุปนิสัยใกล้เคียงกัน และถูกชะตาเห็นแล้วอยากทำความรู้จัก มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวนักเรียนมีความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เพื่อนแสดงออกมา สมควรทำตาม ไม่สมควรทำตาม สมควรทำตามและเอาเป็นแบบอย่าง และมีเหตุผลในการทำตามแบบอย่าง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

นักเรียนมีสภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัยบริเวณบ้านจัดสรร/ทาวน์เฮาส์ บริเวณชุมชนแออัด บริเวณเขตอุตสาหกรรม แหล่งการค้าขายหนาแน่น และแฟลต/อพาร์ทเมนต์ส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนมีสภาพโรงเรียนแออัดอยู่ในชุมชน สะอาด ร่มรื่น และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ สภาพโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.4 ผลการวิเคราะห์ นักเรียนมีสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม คือ หนังสือการ์ตูน มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับมาก ส่วนหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และโทรทัศน์มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว

การอภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า พฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 3 ด้านคือ ด้านกาย ด้านใจ และด้านวาจามีดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านกายอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ด้านใจและวาจา พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านวาจา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับเมื่อมีคนมาคุยเสียงดังฉุนเฉียว โกรธแค้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ฉันทักพูดคำหยาบเสมอในขณะที่ฉันทักใคร่ เมื่อเลี้ยงกับเพื่อน และต้องเอาชนะให้ได้ และเวลาที่ฉันทักใคร่ไม่มีใครกล้าเล่นด้วย ฉันทักจะพูดเสียงดังเอะอะเสมอโดยไม่สนใจความรู้สึกคนอื่น พฤติกรรมก้าวร้าว ด้านใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับเมื่อใครทำให้ฉันทักฉันทักจะอาฆาตแค้นคนที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ฉันทักขู่ว่าจะทำร้ายคนที่ทำให้ฉันทักได้รับความเดือดร้อน และเมื่อเพื่อนทำให้ฉันทักโกรธ ฉันทักคิดทันทีว่าเพื่อน

คนนั้น คือ ศัตรู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรสุคามิชั่นช่วง (2544 : บทคัดย่อ) สมพร สุทัศน์ (2532 : บทคัดย่อ) ที่พบในลักษณะนี้เช่นกัน

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมทุกด้าน ดังนี้

2.1 นักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษา ปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า ระดับชั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ ระดับชั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร สุทัศน์ (2529 : 35-37) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวว่า เด็กผู้ชายก้าวร้าวกว่าเด็กผู้หญิง เหตุที่ เด็กผู้ชายก้าวร้าวกว่าเด็กผู้หญิง ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้จากสังคม และวัฒนธรรมโดยเชื่อว่า สังคมคาดหวังให้เพศชายกล้าหาญ เข้มแข็ง จึงแสดงออกห้าวหาญรุนแรงกว่า และพ่อแม่ส่วนใหญ่ให้เสรีภาพ รักและตามใจ แต่เมื่อเด็กผู้ชายก้าวร้าว ในระดับสูงเกินไป พ่อแม่ทนไม่ได้จึงเกิดการลงโทษ เพื่อระงับพฤติกรรมนั้น ซึ่งในระยะต้นเด็กได้รับการตามใจ จึงขาดวินัย เมื่อถูกลงโทษ จึงทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจและก้าวร้าวได้

2.2 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยากจน ปานกลาง ค่อนข้างดี และดี ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่มีสถานภาพในครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดามารดาหย่าร้าง บิดามารดาแยกกันอยู่ และบิดามารดาเสียชีวิต ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเหตุผล แบบใช้อำนาจ และแบบให้ความรักเอาใจใส่ห่วงใย ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ

ปรากฏว่า การอบรม เลี้ยงดูไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรินดา ไชยาน (2528 : บทคัดย่อ) ที่พบในลักษณะนี้เช่นกัน

2.3 นักเรียนที่มีวิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนแบบคบเพราะฐานะ เพื่อนคอยเอาอกเอาใจ อุปนิสัยใกล้เคียงกัน และถูกชะตาเห็นแล้วอยากทำความรู้จัก มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนมีความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เพื่อนแสดงออกว่า สมควรทำตาม ไม่สมควรทำตาม สมควรทำตามและเอาเป็นแบบอย่าง และมีเหตุผลในการทำตามแบบอย่าง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรสุดา มีชั้นช่วง (2544 : 86) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 สูงสุดได้แก่ การให้แรงเสริม และสอดคล้องกับสมพร สุทัศนีย์ (2539 : บทคัดย่อ) พบว่าการให้แรงเสริมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว และประเสริฐไชย สุขสอาด (2539 : 222 - 231) พบว่า การให้แรงเสริมของผู้แข่งขัน และการให้แรงเสริมของผู้ฝึกสอนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว จะได้รับการกระตุ้นจากเพื่อนวัยเดียวกันทำให้เด็กพึงพอใจภาคภูมิใจที่ตนได้รับการยอมรับจากเพื่อน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันกับเพื่อน การให้แรงเสริมทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวคงทนและมีความเข้มข้นขึ้น นอกจากนี้ตามหลักของพฤติกรรมก้าวร้าว แรงเสริมจะทำหน้าที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวยิ่งขึ้น และจะคงอยู่ในระยะเวลาอันยาวนาน และยิ่งเน้นอีกว่า แรงเสริมทำให้เด็กเกิดความคาดหวัง ความคาดหวังจะทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูง

นักเรียนมีสภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัยบริเวณบ้านจัดสรร/ทาวน์เฮาส์ บริเวณชุมชนแออัด บริเวณเขตอุตสาหกรรม แหล่งการค้าขายหนาแน่น และแฟลต/อพาร์ตเมนต์ส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สภาพแวดล้อมแถวที่พักอาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนมีสภาพโรงเรียนแออัดอยู่ในชุมชน สะอาด ร่มรื่น และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า วิธีในการตัดสินใจคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ สภาพโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรสุดา มีชั้นช่วง (2544 : 88) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่ชุมชนแออัดเด็กมักมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง

2.4 นักเรียนมีสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม คือ หนังสือการ์ตูน มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับมาก ส่วนหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และโทรทัศน์มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ ปรากฏว่า สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพฤติกรรมก้าวร้าว นั่นคือ สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรชมพู เทพพิพิธ (2332 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความชอบหนังสือการ์ตูน รายการโทรทัศน์ และเกมคอมพิวเตอร์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวสัมพันธ์กับความชอบเล่นเกมส่คอมพิวเตอร์ และรังสีมา สีนะพงษ์พิพิธ (2540 : 114) กล่าวว่า ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ทำให้สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวันของทุกคน สื่อมวลชน หมายถึง ตัวนำข่าวสารไปถึงผู้รับเป็นจำนวนมาก เช่น สิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสารหรือวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ เนื่องด้วยความแพร่หลายของสื่อมวลชนในสังคม เด็กจะให้ความสนใจกับสื่อมวลชนประเภทต่างๆ เป็นอันมาก สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็ก ถ้าหากเป็นอิทธิพลในทางบวก คือ การอำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ของเด็กสื่อมวลชนย่อมนำมาใช้เป็นสื่อเพื่อการศึกษาได้ดี แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าสื่อมวลชนมีอิทธิพลในทางลบ กล่าวคือเสนอสิ่งที่ เป็นพิษเป็นภัยหรือเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เด็กก็ย่อมทำให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงต่ออนาคตของเด็กได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรทิพย์ ท้วมเรงรัมย์ (2536 : บทคัดย่อ) ที่พบว่านักศึกษามีความต้องการและความพอใจทางด้านอารมณ์ ดังนั้นในการนำเสนอสื่อประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ควรนำเสนอสื่อในเชิงสร้างสรรค์ให้ความรู้และความบันเทิงเพื่อผ่อนคลาย ไม่ควรนำเสนอสื่อประเภทรุนแรงในสถานศึกษาประเภทสร้างความแตกแยกภายในครอบครัว เพราะสื่อลักษณะดังกล่าวส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวตามผลการศึกษาค้นพบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเอาผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว พ่อ แม่ เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด เด็กจะเรียนรู้พฤติกรรมจากพ่อแม่ ดังนั้น พ่อ แม่ ควรแสดงพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการกระทำหรือคำพูด ควรทั้งไม่ควรจะให้แรงเสริมในการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เช่น เมื่อถูกข่มขู่ผู้อื่น พ่อแม่ควรจะว่ากล่าวตักเตือน ไม่ควรยอมรับกับพฤติกรรมที่ถูกแสดงออกมาเช่นนั้น เพราะจะเป็นการส่งเสริมให้ถูกแสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป

1.2 จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู การเลี้ยงดูบุตร หลานของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ควรเลี้ยงดูด้วยการให้ความรักความอบอุ่น เลี้ยงดูด้วยเหตุผล ไม่ใช่เลี้ยงดูด้วยวิธีการใช้ความรุนแรง การทำร้ายร่างกาย พ่อ แม่ ที่มีมักจะลงโทษด้วยการใช้ความรุนแรง การเลี้ยงดูด้วยวิธีนี้ไม่เป็นเพียงความทรมานทางร่างกายเท่านั้น สิ่งนั้นยังเหมือนรอยที่ฝังในใจลูกด้วย แต่ถ้าพ่อแม่ไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ก็ควรลงโทษเด็กด้วยเหตุผล ให้เด็กรับรู้ถึงความคิดที่เขาต้องถูกทำโทษในแต่ละครั้ง ควรมีความยุติธรรมให้แก่เด็กทุกคน ไม่ใช่อารมณ์ส่วนตัวในการตัดสินใจ และวิธีหนึ่งที่เป็นทางเลือกการลงโทษด้วยการใช้ความรุนแรง คือ การให้เวลานอก นั่นคือ การปล่อยให้เด็กได้อยู่คนเดียวเงียบๆ ให้ได้ทบทวนพิจารณาสิ่งต่างๆที่ได้กระทำลงไป

1.3 จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน พ่อแม่ ไม่ควรจะเข้มงวดในการคบเพื่อนเกินไป พยายามทำความรู้จักกับเพื่อนลูก โดยให้ลูกได้มีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนที่บ้านบ้าง เพื่อพ่อ แม่ จะได้ทราบพฤติกรรมของเพื่อนและได้รู้จักถึงลักษณะของเพื่อนที่เขาคบอยู่ การห้ามคบเพื่อนเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำเพราะวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการเพื่อนมาก เป็นช่วงที่มีความกระตือรือร้นสนใจสังคมภายนอก พ่อ แม่ ไม่ควรห้ามเด็กคบเพื่อน แต่แนะนำให้เด็กรู้จักเลือกคบเพื่อน และสิ่งที่สำคัญ พ่อ แม่ ควรให้เหตุผลในการพิจารณาการคบเพื่อนของเด็ก ไม่ใช่ภาพพจน์ ในการพิจารณาเด็กเท่านั้น

1.4 จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น โรงเรียน ครู ควรดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคนอย่างยุติธรรม มีการปรับสภาพพัฒนาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น น่าอยู่ ควรมีการปรับปรุงการเรียนรู้ให้ทันสมัยและน่าสนใจ และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

1.5 จากการวิจัยพบว่าสื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว หนังสือการ์ตูนมีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับมาก หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรทัศน์ มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นสื่อจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว สื่อมวลชน เป็นผู้นำเสนอข่าวสารทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีออกสู่สาธารณชน ทำให้เด็กและเยาวชนที่ด้อยประสบการณ์และวุฒิภาวะ ขาดการคัดกรองข่าวสารข้อมูล สื่อมวลชนควรมีการคัดกรองข่าวสารต่างๆที่นำเสนอต่อสังคม โดยเฉพาะข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ควรเน้น การนำเสนอที่เป็นสาระและสร้างสรรค์ ชัดเจน ถูกต้อง ทันสมัย เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมด้านต่างๆในสังคมที่จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อไป

1.6 จากการวิจัยพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวด้านกายจะอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือพฤติกรรมด้านวาจา และใจ ดังนั้น ผู้ปกครอง ครู ควรสังเกตพฤติกรรมทางด้าน กาย วาจา ใจ ของเด็กว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรและควรมีการตักเตือนเพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพื่อให้คุณภาพในการวัดพฤติกรรมก้าวร้าวชัดเจนขึ้น ควรเก็บข้อมูลด้วยวิธีอื่นๆ แล้วนำมาหาความสอดคล้อง เช่น แบบสัมภาษณ์เพื่อนร่วมชั้นเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน

2.2 ควรศึกษาถึงปัจจัยการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างโรงเรียนสหและโรงเรียนชายล้วน และโรงเรียนสตรี

2.3 ควรศึกษาถึงปัจจัยการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่อยู่ในระดับอื่นๆ เช่น ประถมศึกษาหรืออุดมศึกษา และ โรงเรียนอาชีวะ

2.4 เนื่องจากตัวแปรที่ผู้วิจัยศึกษา เป็นเพียงปัจจัยบางส่วนเท่านั้น มิใช่ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งหมด ดังนั้น หากมีการศึกษาเพื่อเติมควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น เช่น สถานการณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540
- กิติกร มีทรัพย์. พื้นฐานจิตวิทยาวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2524
- กิตติพงศ์ พัฒนพงศ์. (2538). พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปลายในเขต กรุงเทพมหานคร : การวิเคราะห์เชิงปริมาณทางสังคมจิตวิทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคม ศึกษามหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- กรรมจักร สิริศักดิ์. (2522). อิทธิพลของตัวแบบและการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นแบบ ของเด็กระดับอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- โกสุม เศรษฐวงศ์. (2532). การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและกา ปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรระหว่างบิดามารดากับผู้ป่วยวัยรุ่นในโรงพยาบาลจิตเวช. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- คมคาย อนุจันทร์. (2538). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรงพฤติกรรมที่ ชัดเจนเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เครือวัลย์ ขจรพันธุ์. พัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : วิบูลย์การพิมพ์, 2524
- จตุพร เพ็ญชัย. เอกสารประกอบการสอบสุขภาพจิต. มหาสารคาม :มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒมหาสารคาม, 2534.
- จรรยา สุวรรณทัต. "ครอบครัวสัมพันธ์," คุรุปริทัศน์. 6(2) : 52-57 ; มิถุนายน. 2523
- จิตรา วสุวานิช. เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย รามคำแหง, ม.ป.ป.
- จรงกุล บุรพวงค์. (2533). พฤติกรรมสังคม. ใน โยจิน ศันสนยุทธ์ (บรรณาธิการ) จิตวิทยา, (หน้า 326-365). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- _____. (2523). จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กราฟิเคอร์ค.
- _____. (2523). จิตวิทยาวัยรุ่น. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์

จินตนา วัชรากุล. (2533). บทบาทของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ปกครองของเด็กที่มารับบริการที่ศูนย์ฝึกปฏิบัติการสังคมสงเคราะห์คลองจั่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จำเนียร ช่วงโชติ และคนอื่น ๆ . (2515). จิตวิทยาการรับรู้และเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

ชัยวัฒน์ วงษ์อาษา. (2527). ครอบครัวและอาชญากรรมวัยรุ่น. วารสารสุศึกษา, 7(26). 18-23.

ชุมมาส กล้ายามมิตร. (2530). ปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติเกี่ยวกับการประพฤติดนไม่เหมาะสมกับสภาพและวัยของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชวลิต เลิศศักดิ์วิมาฯ. การรับรู้สารจากสื่อมวลชนที่มีผลต่อการกระทำความผิดทางอาญาของผู้ป่วยจิตเวชคดี โรงพยาบาลนิติวะ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

จิรวรรณ นิจนตร. สภาพเชิงจิต - สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นใน กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2526

ดวงเดือน พันธุมาวิน. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาการศึกษา กรุงเทพฯ : ไทวัฒนาพานิช, 2524.

ดวงเดือน พันธุมาวิน และเพ็ญแข ปัจฉนีก. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520

ดวงเดือน พันธุมาวิน และเพ็ญแข ปัจฉนีก. (2524). รายงานวิจัย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร. ม.ป.ท.

คุณฤทัย โยเหลา. "การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทยโดยใช้การวิเคราะห์เมตา," ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 16 (2) : 28-32 ; ธันวาคม, 2535.

เดโช สวานานนท์. ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2520.

ธีระ ประพฤติกิจ. (2536). จิตวิทยาการเลี้ยงดูเด็ก. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สำนักพิมพ์แมสพิบลิชซิ่ง.

นฤมล สิริวิสุทธิ์. ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ลำดับการเกิด เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

นพมาศ ชีรเวทิน. (2534). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

น้อยนภา สีนรูปดี. (2530). อิทธิพลของคิสโกเรคที่มีต่อเยาวชนวัยรุ่น : ศึกษากรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยม สังกัดกองการมัธยม กรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นิภา นิธยาชน. การปรับตัวและบุคลิกภาพจิตวิทยาเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : สารศึกษการพิมพ์, 2520.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.

_____. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2538.

ประเทิน มหาจันทร์. การศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน. ปริญญาโท กศ. ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2521.

ประเสริฐชัย สุขสะอาด. การศึกษาความก้าวร้าวในสถานการณ์การกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

_____. ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในการกีฬาของนักกีฬามหาวิทยาลัยที่มีความสามารถต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ค. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ปราณี จันทร์หอม. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.

ประสาธ อิศรปริดา. (2520). ธรรมชาติและกระบวนการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์.

ประสาร ทิพย์ธรา. (2521). พัฒนาการและการปรับตัวของวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพร่พิทยาอินเตอร์เนชั่นแนล.

ผกา สัตยธรรม. สุขภาพจิตเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ผกา สัตยธรรม. (2535). สุขภาพจิตเด็ก. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ผ่องพรรณ แว่ววิเศษ. (2534). ลักษณะจิตสังคมเพื่อการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์,
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ผดุง อารยวิญญู. การสร้างเครื่องมือเพื่อคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- ฝน แสงสิงแก้ว. เรื่องของสุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2525.
- พีระ จิระโสภณ. (2529). ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการ
 สื่อสาร หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัชรา บุญเล่า. ผลของการฝึกการเจริญสติการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความโกรธของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิชญโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2535.
- พรทิพย์ ทรัพย์สิน. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- พรทิพย์ ท้วมเรีงรัมย์. บทบาทของสื่อมวลชนเพื่อความบันเทิงต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- พิสมัย วิบุลย์สวัสดิ์ และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.
- เพชรชมพู เทพพิพิธ. ความสัมพันธ์ระหว่างความชอบหนังสือการ์ตูน รายการโทรทัศน์และเกมส์
 คอมพิวเตอร์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- รังสิมา สีนะพงษ์พิพิธ. ผลของการใช้ตัวแบบในนิทานหุ่นมือถือต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวใน
 เด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- เริงชัย จงพิพัฒน์สุข. กลุ่มผู้ปกครองและครู : การเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษา
 แห่งชาติ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2542.
- รัตโนทัย พลับรู้งการ. (2539). ความก้าวร้าวรุนแรงในสังคมปัจจุบัน. วารสารสาธารณสุขศาสตร์,
 26(3), 206-209
- วิณี จิตเชิดวงศ์. การศึกษาเด็ก. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน, 2537.
- วาสนา จันทรสว่าง. "รักและอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ," วารสารสุศึกษา. 7(1) : 19 ;
 มกราคม-มีนาคม, 2527.
- วรรณ ช้องคารากุล. (2530). พฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น, วารสารเนเนแนว 24(129), 8-13.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ.0564.11/1061

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

25 มกราคม 2550

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รศ.ดร.เอื้อมพร เขียรหิรัญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวพรทิพย์ ทองธานี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ในเขตบางกอกน้อย จังหวัด กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์	ประธานกรรมการ
2. ศศ.นุปลา แซ่มประเสริฐ	กรรมการ
3. อ.ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของ เครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไทย์ วัฒนานิมิตกุล)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ที่ ศธ.0564.11/1074

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

31 มกราคม 2550

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คร.วิเชียร อินทรสมพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวพรทิพย์ ทองธานี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ศึกษาปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ในเขตบางกอกน้อย จังหวัด
กรุงเทพมหานคร" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์	ประธานกรรมการ
2. ผศ.บุปผา แหม่มประเสริฐ	กรรมการ
3. อ.ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของ
เครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้
ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐจันทร์)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.11/1063

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

25 มกราคม 2550

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รศ.สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวพรทิพย์ ทองธานี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ศึกษาศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ศึกษาปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ในเขตบางกอกน้อย จังหวัด
กรุงเทพมหานคร" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์	ประธานกรรมการ
2. ผศ.บุปผา แซ่มประเสริฐ	กรรมการ
3. อ.ทวีศักดิ์	จงประดับเกียรติ กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของ
เครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้
ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังจะเป็พระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไญยุ วัฒนานิมิตกุล)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสวนอนันต์ ในเขตบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพ

มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า และเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์นำมาพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้ต่อไป

คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แม้ว่าบางประโยคอาจไม่ตรงกับนักเรียนทุก ประการ ขอให้เลือกคำตอบตามความเป็นจริง ที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุด แต่ละคำถามไม่มีคำตอบถูกหรือผิด “ คำตอบที่ดีที่สุด คือ คำตอบที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน “ โดยข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมที่แสดงออก จำนวน 29 ข้อ

นางสาวพรทิพย์ ทองธานี

นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างหรือเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นความจริงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด และกรุณาตอบทุกข้อ

1. นักเรียนเพศ () ชาย () หญิง

2. ขณะนี้ท่านศึกษาอยู่มัธยมศึกษาที่
 () ม. 1 () ม. 2 () ม. 3

3. ท่านคิดว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวท่านเป็นอย่างไร
 () 1. ยากจน () 2. ปานกลาง
 () 3. ค่อนข้างดี () 4. ดี

4. สถานภาพในครอบครัว
 () บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
 () บิดามารดาหย่าร้าง
 () บิดามารดาแยกกันอยู่
 () บิดามารดาเสียชีวิต

5. การอบรมเลี้ยงดู
 () 1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเหตุผล
 () 2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ
 () 3. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักเอาใจใส่ห่วงใย

6. ท่านมีวิธีใดในกาตัดสินใจคบเพื่อน

☐ คบเพราะฐานะ	☐ เพื่อนคอยเอาอกเอาใจ
☐ อุปนิสัยใกล้เคียงกัน	☐ ถูกชะตาเห็นแล้วอยากทำความรู้จัก

7. ท่านคิดว่าพฤติกรรมที่เพื่อนแสดงออก

☐ สมควรทำตาม	☐ ไม่สมควรทำตาม
☐ สมควรทำตามและเขาเป็นแบบอย่าง	☐ มีเหตุผลในการทำตามแบบอย่าง

8. สภาพแวดล้อมบริเวณที่พักอาศัย

☐ 1. บริเวณบ้านจัดสรร/ทาวน์เฮาส์	☐ 2. บริเวณชุมชนแออัด
☐ 3. บริเวณเขตอุตสาหกรรม	☐ 4. แหล่งการค้าขาย หวานแน่น
☐ 5. แฟลต /อพาร์ทเมนต์	

9. สภาพโรงเรียนของท่าน

☐ 1. แออัดอยู่ในชุมชน	☐ 2. สะอาด ร่มรื่น
☐ 3. มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	

10. สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของท่าน

☐ 1. หนังสือพิมพ์ นิตยสาร	☐ 2. หนังสือการ์ตูน	☐ 3. โทรทัศน์

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมที่แสดงออก

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบพฤติกรรม ที่เป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียน คำถามแต่ละ ข้อไม่มี

คำตอบที่ถูกหรือผิด คำตอบที่ดีที่สุด คือ คำตอบที่ตรงกับพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน

โดยเลือกคำตอบจากตัวเลือก 1 ตัวเลือก จาก 5 ตัวเลือก

ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ ความเป็นจริง

วิธีที่นักเรียนปฏิบัติต่อผู้อื่น		ระดับปฏิบัติ				
ข้อ	ด้านกาย	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	เวลาฉันเล่นกับเพื่อนมักมีเรื่องทะเลาะกันเป็นประจำ					
2.	ถ้าใครมาแกล้งฉันขวางทางจะผลักให้เขาพ้นทางเดิน					
3.	เวลาที่ฉันโกรธ ไม่มีใครกล้าเล่นด้วย					
4.	ถ้าฉันอยากได้ของเล่นจะแย่งจากเพื่อนทันที					
5.	ฉันชอบทำร้ายตนเองเมื่อสามารถทำร้ายผู้อื่นได้					
6.	ฉันเคยแะต่อยหรือหิักข่วนคนที่มาทำร้ายฉัน					
7.	ถ้าใครมาแกล้งฉันจะได้ตอบทันที					
8.	ฉันจะต่อสู้กับคนอื่นทันทีเมื่อถูกทำร้าย					
9.	ฉันเคยเอาของที่เพื่อนเกลียดหรือกลัวไปใส่ไว้ในโต๊ะเพื่อน					
10.	ฉันเคยเอาสิ่งของ เช่น หมัดหรือหนังสติ๊กเข้ามาในโรงเรียนโดยที่ครูไม่รู้					
11.	เมื่อใครมาด่าฉันเมื่อทำผิดพลาด ก็จะตอบอย่างรุนแรงทันที					
12.	ฉันมักทำเสียงดังในห้องเรียน					
13.	ฉันเคยรังแกเพื่อน เช่น ดึงผม เลื่อนเก้าอี้ หรือทำอย่างอื่นให้เพื่อนเดือดร้อน					

วิธีที่นักเรียนปฏิบัติต่อผู้อื่น		ระดับปฏิบัติ				
ข้อ	ด้านวาจา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14.	เมื่อใครมาทำอะไร ไม่ถูกใจฉันจะตะคอกใส่ทันที					
15.	เมื่อมีคนมาคุยเสียงดัง ฉันรีบตะโกนแข่งทันที					
16.	ฉันชอบทำสิ่งตรงกันข้ามกับคำสั่ง					
17.	ฉันมักพูดคำหยาบเสมอ ในขณะที่ฉันโกรธ					
18.	ฉันมักทำเสียงดังรบกวนเพื่อนในห้อง					
19.	ฉันจะได้เสียงเพื่อเอาชนะคนที่มาขัดแย้ง					
20.	ฉันมักพูดเสียงดังแะอะเสมอโดยไม่สนใจความรู้สึกคนอื่น					
21.	ถ้าใครทำอะไร ไม่ถูกใจฉันจะตะคอกใส่ทันที					
22.	เมื่อเถียงกับเพื่อนฉันต้องเอาชนะให้ได้					
23.	ฉันมักพูด ญ มึง กับเพื่อน หรือ ผู้ใหญ่					
ข้อ	ด้านจิตใจ					
24.	เพื่อนๆในกลุ่มใครๆก็กลัวฉันทั้งนั้น					
25.	ฉันโกรธเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข					
26.	เมื่อฉันไม่ชอบเพื่อนคนไหนมักจะพูดลบประมาท ให้เขาเจ็บใจ					
27.	ฉันเคยขู่จะทำร้ายคนที่ทำให้ฉันได้รับความเดือดร้อน					
28.	เมื่อใครทำให้ฉันเจ็บฉันจะอาฆาตเค้นทันที					
29.	เมื่อเพื่อนทำให้ฉันโกรธฉันจะคิดทันทีว่าเพื่อนคนนั้นคือ ศัตรู					

ภาคผนวก ค
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวพรทิพย์ ทองธานี

วัน เดือน ปี เกิด

4 มกราคม 2524

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

มัธยมศึกษาปีที่ 6

พ.ศ. 2539

โรงเรียนสวนอนันต์

ครุศาสตรบัณฑิต

พ.ศ. 2545

สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สถานที่ทำงาน

ธุรกิจส่วนตัว

พ.ศ. 2545-ปัจจุบัน

39/20 ซอย 4 หมู่บ้านร่วมประคู้

หนองค้างพลู เขตหนองแขม

กรุงเทพฯ 10160